── АР-м имэфэкI къэсынкIэ къэнагъэр мэфэ 13 😂 −

№ 186 (19700) 2010-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ ІОНЫГЪОМ и 22-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Дунэе инвестиционнэ форумэу «Шъачэ-2010-рэ»

ГугъапІэхэм къэшъыпкъэжьыхэу аублагъ

Зичэзыу я ІХ-рэ Дунэе экономическэ форумэу къалэу Шъачэ джырэблагъэ щыкІуагъэм Адыгеир хэлэжьагъ. Ащ сомэ миллиард 14,8-рэ зыосэ инвестиционнэ зэзэгъыныгъэ 11 цыкІэтхагъэх. Ахэм ащыщхэу 9-м Адыгэ Республикэм и Президент ыкІи 2-м Мыекъуапэрэ Адыгэкъалэрэ япащэхэр акІэтхагьэх. ЗэкІэмкІи форумым Адыгеим сомэ миллиард 22,2-рэ зыосэ инвестиционнэ предложение 33-рэ ыкІи инвестиционнэ площадкэ 77-рэ къщигъэлъэгъуагъ.

хэм зэралъытэрэмкІэ, зэзэгъыныгъэу зыкІэтхагъэхэр щыІэ--ыажеалпыашышыж меалын щтых ыкІи инвесторхэм Іоф адэшІэгъэнымкІэ опытэу щыІэ хъугъэм ар къегъэшъыпкъэжьы. Сыда пІомэ бизнесым хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнымкІэ тиреспубликэ чІыпІэшІоу зэрэщытыр инвесторхэм къагурыІуагъ. Непэ зэрэщытымкІэ, инвесторхэм тиреспубликэ сомэ миллиард 39-рэ фэдиз аІэ къыщырагъахьэ.

Мы тхыгъэмкІэ инвестициягугъу къэтшІынэу мыхъугъэми, Адыгеим иагропромышленнэ комплекс хэхьоныгъэхэр езыгъэшІыщтхэ ыкІи щэч хэмылъэу ылъапсэ зыгъэпытэщт инвестиционнэ предложение заулэм кІэкІэу ягугъу къэтшІын тлъэкІыщт.

Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ и Министерствэ къызэрэщытаГуагъэмкГэ, инвестиционнэ предложение 11-у зэгъыныгъэу зигугъу къэшІы-

Адыгэ Республикэм ипащэ- зыкІэтхагъэхэм ащыщхэу 3-р агропромышленнэ комплексым хэхьоныгъэхэр егъэшІыгъэнхэм епхыгъэх. Ащ нафэ къешІы мы отраслэм ипозициехэр экономическэ форумым къызэригъэпытагъэхэр.

Зэзэгъыныгъэхэм зыкІэ ащыщ былымышъхьэ 4800-рэ зыща-Іыгъыщт молочнэ-товарнэ фермэ Мыекъуапэ пэмычыжьэу гъэпсыгъэныр зыгъэнафэрэр. Проектым уасэу и Іэр сомэ миллиарди 4-м зэрэнэсырэм нафэ къешІы мыр шІогъэ ин къэзытыщт объект зэтегьэпсыхьаоннэ зэзэгъыныгъэ пстэуми гъэу зэрэщытыщтыр. Ильэс къэс ащ щэ тонн мин 50-рэ лы тонн мини 3-рэ къыщахьыжьыщт. Адыгеим икъэлэ шъхьа Гэ щыпсэухэрэр зыфэныкъощтхэм фэдиз продукцие ащ къытыщт.

Джащ фэдэу Шэуджэн районым ипсэупІищ мега-фермэм ІофшІэныр ащыригъэжьэщт. Ащ игъэпсын инвестициеу хэхьащтыр сомэ миллион 700-м нэсы. Агропромышленнэ комплексым епхыгъэ ящэнэрэ зэ-

гъэн фаер пцэжъые лъэпкъэу форелыр зыщагъэбэгъощт пцэжъыепромышленнэ комплексэу Мыекъопэ районым инвесторхэм щагъэпсыщтыр ары. Ащ игъэлэжьэни республикэм ыкІи районым яэкономикэ щы-ІакІэ хэхъоныгъэшІу фишІыщт.

ЗэкІэми анахь мылъкушхом телъытэгъэ инвестиционнэ проектэу Адыгеим къалэу Шъачэ къыщигъэльэгъуагъэр илъэс псаум Іоф ышІэным телъытэгъэ къушъхьэ климатическэ курортэу Лэгьо-Накь ары. ДжырэкІэ ащ ехьылІэгъэ зэзэгъыныгъэ зыми къадишІыгъэгоп, ау экономичсескэ форумым хэ--оІша мехшыша мехестважеп гъэшІэгъонэу проектым анаІэ къытырадзагъ. Ахэм ахэтых Урысыем ыкІи ІэкІыб хэгъэгухэм ащылэжьэрэ банкхэр.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

НыбжыкІэхэр зэгурыІонхэм пае

Тыгъуасэ Мыекъопэ къэралыгъо университетым ихьэк Гагъэх Мыекъуапэ ипрокурорэу Андрей Фатиныр, АР-мкІэ МВД-м экстремизмэм пэуцужьыгъэнымкІэ и Гупчэ ипащэ игуадзэу Бгъошэ Хъалидэ, Мыекъуапэ и УВД иштаб ипащэу, милицием иподполковнику Станислав Малявиныр, АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу ЖакІэмыкъо Вячеслав, АР-м ныбжьыкІэ ІофхэмкІэ и Комитет ипащэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ, Ингуш Республикэм илІыкІоу АР-м щыІэу Барахоев Ахьмэд, Чэчэн Республикэм ил ык Гоу Хамзатханов Т Гэхьир, Дагьыстан илІыкІоу Асильдаров Чупан.

-

верситетым иректоруу Блэ- араІуагъ. гъожъ Хьазрэт.

Студентхэм аlукІэнхэу, адэ--ыжд дестустеГышут рэблагъэ ныбжьыкІэхэм азыфагу къитэджэгъэгъэ бырсырыр ары. Ащ фэдэ къэмыхъужьынымкІэ амалэу щыІэхэм зэІукІэгъум щызэдяусагъэх. ХьакІэхэм ыкІи студентхэм анэмыкІэу зэІукІэм хэлэжьагъэх проректорхэр, факультетхэм япащэхэр, кІэлэегъаджэхэр ыкІи нэмыкІхэр.

Къэгущы Гагъэ пэпчъ студентхэм агу лъы Іэсэу, шъэбэгъэ-рэхьатыгъэ хэлъэу, ежь яльфыгьэхэм афагьадэхэзэ, ныбжьыкІэхэм зафагъэзагъ. ШІумрэ емрэ зэхафэ́у зырагъэсэн зэрэфаер агурагъэІонэу пыльыгьэх, зы хъугьэ-шІэгьэ -ыпекыз кызыны еТийед

Республикэм щымыщхэу къэгущы агъэхэм зэгукгэм мэхьанэшхо ратыгь, Урысыем инэмыкІ чІыпІэхэм правоухъумэкІо органхэм ащ фэдэ къытырихыгьэх.

ЗэІукІэгъур зэрищагъ уни- ригъэзэн зэрилъэкІыщтыр Іофтхьабзэхэр ащызэхащэхэу щымыгъуазэхэу къаГуагъ.

ЗэІукІэгъур зэрэкІуагъэр нахь игъэкІотыгъэу къыхэтыутышт. СИХЪУ Гощнагъу.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан

<u>АР-м И ПАРЛА</u>МЕНТ ИКОМИТЕТХЭМ

Ильэсныкьо ІофшІагьэхэр зэфахьысыжьыгьэх

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм игъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо пІалъэ къызыщысыщтым дэжь Парламентым псэольэшІынымкІэ, транспортымкІэ, связымкІэ ыкІи унэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ и Комитетэу Шъхьэлэхъо Аскэр зипащэм илъэсныкъо ІофшІагъэхэр щызэфахьысыжьыгъагъэх. Ащ къызэрэтиІуагъэмкІэ, зипэщэ комитетым ежь нэмыкІэу депутатиплІ хэт: М. Ордэныр, А. ДзэлІыр, Г. Дудиновыр ыкІи А. Марченкэр. 2010-рэ илъэсым иапэрэ кІэльэныкъо комитетым зэхэсыгъуиплІ иІагъ ыкІи ахэм Іофыгъуих щатегущы Гагъэх. Депутат пстэури ахэм чанэу ахэлэжьагъэх.

Комитетым хэтхэр анахьэу зыхаплъэхэрэр ыкІи зэшІуахыхэрэр псэолъэшІыным, транспортым ыкІи унэ-коммунальнэ -оатыфоІ сатыхпк мытемкыах хэр ары. Джащ фэдэу федеральнэ законопроектхэу къалъагъэІэсыгъэхэми ахэплъагъэх, яшІошІхэр къараІолІагъэх.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм хэбзэихъухьан ІофшІэнымкІэ зэхигъэуцогъэ планым тегъэпсыкІыгъэу комитетыр зыфэгъэзэгъэ лъэныкъохэмкІэ агъэнэфэгъагъэхэр зэрэпсаоу агъэцэкІэнхэу хъугъэп. ГущыІэм пае, Къэралыгъо Советым — Хасэм идепутатэу Мырзэ Джанбэч кІэщакІо зыфэхъугъэ законопроектэу «Унэе таксомоторхэмкІэ Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яфэІо-фашІэхэр афэгъэцэкІэгъэнхэм ехьылІагъ» зыфи Гоу Шъхьэлэхъо Аскэр зипэщэ комитетымкІэ пхырагъэкІынэу щытыгъэм хэплъэнхэм ыкІи уасэ къыфашІыным пае зифэшъошэ хэбээ органхэм зафарагъэхым Адыгэ Республикэм и Президент законопроектым къыдыригъэштагъэп.

Джащ фэдэу Къэралыгъо Со- Хасэм и Правовой ветым гъэІорышІапІи законопроектыр мытэрэзэу ылъытагь. Ащ ыпкъ къикІ́ эу ащ Іоф дэзышІэжьыщт куп агъэнэфэгъагъ. Ащ зэхэсыгъуитІу иІагъ ыкІи законопроектым кІэщакІо фэхъугъэ депутатым Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет -Хасэм и Регламент ия 95-рэ статья тегъэпсык Іыгъэу законопроектым тхыкІзу иІэр зэхъокІыгъэнэу ыкІи ятІонэрэу къарихьылІэнэу игъоу фалъэгъугъагъ. КІатхыкІыжьыгъэ законопроектым комитетым Іоф дешІэ.

Тызыхэт илъэсым иапэрэ мэзих комитетым къыгъэхьазырыгъэ законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм къэралыгъо мылъкур щыгъэІорышІэгъэным ехьылІагъ» зыфи-Іорэм ия 5-рэ статья зэхьомехнесты феметыный мехнестыный феметыный мехнестыный феметыный фем фэгъэхьыгъ» ыкІи «Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ правэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм зэхьокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм ехьылІагъ» зыфиІохэрэр Парламентым ыштагъэх. Апэрэ законопроектыр законхэм кІэщакІо афэхъуным ехьылІэгъэ фитыныгъэу иІэхэм атегъэпсыкІыгъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къыгъэхьазырыгъ, Парламентым къырихылІагъ. Урысые Федерацием и Унэ кодекс ия 13-рэ статья зэригъэнафэрэм тегъэпсык Іыгъэу законопроектыр зэхагъэуцуагъ. Ащ къызэриІорэмкІэ, Урысые Федерацием исубъект икъэралыгъо хэбзэ органхэм яфитыныгъэхэм ахэхьэ Урысые Федерацием исубъект фэшІыкІэ гъэпсыгъэ иунэ фонд хэхьэрэ псэуальэхэр зэраратыхэрэ шІыкІэр гъэнэфэгъэныр.

Урысые Федерацием КъэлэгъэпсынымкІэ икодексэу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м аштагъэм кІуачІэ иІэ зэрэхъугъэм къыхэкІэу, ащ ыгъэнэфэрэ положениехэм Адыгэ Республикэм изаконэу «Административнэ правэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІоу 2004-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 19-м номерэу 215-р зытетэу аштэгъагъэр адиштэу гъэпсыжьыгъэн ыкІи законым зэпэуцужыныгъэу хэльыгъэр дэгьэзыжьыгъэн фаеу щытыгъ. А гухэльым пае ятІонэрэ законопроектыр комитетым Парламентым изэхэсыгъо къыхилъхьэгъагъ. Ар ашти, республикэ законыр федеральнэ законым зэрэпэуцужьыщтыгъэр дагъэзыжьыгъ.

ПсэолъэшІынымкІэ, транспортымкІэ, связымкІэ ыкІи унэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ комитетыр кІэщакІо фэхъуи, Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгьо щытегущыІагъэх ыкІи аштагъ «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм унэ-коммунальнэ хъызмэтымкІэ иорганизациехэм Адыгэ Республикэм ичІыпІэ гъогу фонд хэхьэрэ -не-гите-тымк дехаха Гевовех хэр» зыфиІорэм ия 2-рэ статья зэхъокІыныгъэхэр ыкІи гъэтэрэзыжьынхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиІорэр.

Комитетыр кІэщакІо фэхъуи, 2010-рэ илъэсым гъэтхапэм Къэралыгъо Советым — Хасэм иІэгъэ зэхэсыгъом «Правительствэ сыхьатым» тегъэпсыкІыгъэу депутатхэр щедэ-Іугъагъэх бэу зэхэт унэхэр зытет чІыгухэм ягъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм, кадастрэ учетыр зэхэщэгъэным епхыгъэ ІофшІэным изытет ыкІи ащ ехьылІагьэу чІыпІэ зыгъэІорышІэжьыным иорганхэм зэрахьэрэ Іофыгъохэм афэгъэхьы-

гъэ къэбарэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къыщагъэхьазырыгъэм.

Ащ нэмыкІэу, коммунальнэ фэІо-фэшІэ зырызхэу бытовой пыдзафэхэр дэщыгъэнхэм, унэ льагэхэм ахэт лифтыр, зашьохэрэ псыр зэрык Гохэрэр зэрагъэфедэхэрэм ауасэ тыгъэным исистемакІэ зэрагъэнэфагъэм ыкІи ащ цІыфхэр зэримыгъэразэхэрэм апкъ къикІэу, комитетым къыгъэхьазырыгъ ыкІи Парламентым мэлылъфэгъум иІэгъэ зэхэсыгъом щаштагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм иджэпсальэу Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэІукІэ ФедерациемкІэ и Совет и Тхьаматэу С. М. Мироновым, Къэралыгъо Думэм и Тхьаматэу Б. В. Грызловым афарагъэхьыгъэр.

Хэбзэйхъухьан ІофшІэн закъом къыщыуцурэп депутат пэпчъ пшъэрылъэу иІэр. Зыщыхадзыгъэ коим щыпсэухэрэм мехоалыфоІ еслыхпэ еІлаІншк язэшІохын хэлажьэх, егъэблэгъэнхэр зэхащэх, хэдзакІохэм аІокІэх. Комитетым итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр ахэлэжьагъ бизнесым ІэпыІэгъу фэхъугъэнымкІэ Адыгэ Республикэм щызэхэщэгъэ Ассоциацием изэхэсыгьо, муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым» инароднэ депутатхэм я Совет изэхэсыгъохэм, ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэм ехьыл Гэгъэ Іофыгъохэу Шэуджэн районым щыкІуагъэхэм, Заревэм дэт гурыт еджапІзу N 5-м илъэс къэс зэхищэрэ краеведческэ форумым, аужырэ одыджыным ехьылІэгъэ мэфэкІэу Хьакурынэхьаблэ дэт гурыт еджапІзу N 1-м щыкІуагъэм, нэмыкІ Іофыгъохэм.

Депутатэу зэрэщытым имызакъоу, комитетым итхьаматэшъ, Шъхьэлэхъо Аскэр нэмыкІ хэбзэ органхэм яІофшІэни хэлэжьэн фаеу мэхъу. Ар Адыгэ Республикэм псэолъэшІынымкІэ, транспортымкІэ, гъогу ыкІи унэ-коммунальнэ хъызмэтхэмкІэ и Министерствэ иколлегие, Адыгэ Республикэм архитектурэмкІэ ыкІи къэлэгъэпсынымкІэ Советэу щызэхэщагъэм, джащ фэдэу -еах дехеальнытыфи моІхафеш ухъумэгъэнхэмкІэ ыкІи цІыфым рэхьатныгъэ егъэгъотыгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум икъутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм и Общественнэ совет ахэтышъ, ахэм язэхэсыгъохэм ренэу ахэлажьэщтыгъ. Унэ-коммунальнэ хъызмэтым ехьылІэгъэ республикэ комиссием зэрэхэтым елъытыгъэу, дэкІыгъо зэхэсыгъоу зэхащэщтыгъэхэм ахэлэжьагъ.

Къэралыгъо Советым – Хасэм ыгъэнэфэгъэ графикым тегъэпсык Іыгъэу комитетым итхьаматэ хэдзакІохэм яегъэблэгъэнхэр зэхищэщтыгъэх. Джащ фэдэу Шэуджэн район администрацием ипащэ игъусэу районми хэдзакІохэм яегьэбхетлытшешихекиш фехнетлек, -ифоІ едиІлемулетний дехфиІц гъохэр зэшІохыгъэнхэм хэлажьэщтыгъ. Партиеу «Единэ Россием» и Тхьаматэ иегъэблэгъапІзу Мыекъуапэ къыщызэІуахыгъэм плІэгьогогьо хэдзакІохэм щаІукІагъ. Ахэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, хэдзакІохэр нахьыбэу зыгъэгумэк Іыштыгъэхэр транспорт ыкІи унэ-коммунальнэ фэГофашІэхэр нахь дэгъоу зэшІохыгъэнхэр ыкІи унэ псэолъэшІыныр гъэлъэшыгъэныр ары. Аскэр къызэриІуагъэмкІэ, ежь ылъэкІыщтым тегъэпсыкІыгъэу Іофыгъо пстэуми язэшІохын ишъыпкъэу пылъыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

<u>НАРКОКОНТРОЛЫМ КЪЕТЫ</u>

Яягьэ кьэмыкоу ара?

Зигугъу тшІыхэрэр «курительные смеси», «миксы» зыфаІохэрэр, загъэпскІы хъумэ, ваннэм хатэкъорэ щыгъоу непэ тыди къыщыпщэфын плъэкІыщтхэр, «легальнэ наркотиккІэ» алъытэхэрэр арых. Интернетым непэ хэти ригъотэн ылъэкІыщт мы наркотикхэр мехемфиф тшы Інсьтп схныфешпышы в яадрес. Ары пакІошъ, уичІыпІэ узэрисэу

щэфыхи нахьыбэ фэмыехэу. «Нэбгырэ пэпчъ ищыІэныгъэ уахътэ къыхэфэ гумэкІыгъоу иІэхэр щигъэзыехэ, ямыгупшысэ, зигъэрэхьаты, зигъэпсэфы шІоигъоу, — къе Іо рекламэм. — АщкІэ ІэпыІэгъу къышъуфэхъущтых мы порошокхэу, шыгъоу псауныгъэм зэрар езымыхыхэрэр... Типродукцие экспертизэ ыкІугъ, бгъэфедэн узыфимыт вешество хэлъэп...»

А «экспертхэм» анэ сыкІэплъагъэемэ...

«Мы порошокхэр, — eIo рекламэм, - наркотик къызэрыкІохэм афэдэх, ау зэратекІыхэрэр цІыфым ипсауныгъэ зэрар зэрэрамыхырэр ары...» Ахэм, а «легальнэ наркотикхэр» зыщэхэрэм, пцІы аусызэ къыкІагъэтхъы япродукцие ащэным ифитыныгъэ яІэу. УФ-м изаконодательствэ зэрэщыгъэнэфагъэмкІэ, 2010-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 22-м къыщегъэжьагъэу Урысыем щащэн фитхэп «курительные смеси» зыфиІоу цІыфым ипсауныгъэ зэрар езыхырэ къэкІырэ уц зэфэшъхьафхэр («голубой лотос», «шалфей предсказателей» е «гавайская роза») зыхэлъхэр. Мыдрэ зигугъу тшІырэ порошокхэм а веществохэр ахэмыльхэу ары рекла-

къыпфащэщтых рекламэ дахи кІыгъоу, мэм къызэриІорэр. Ау специалистхэм ашІэ а зыцІэ къетІогъэ компонентхэу бгъэфедэнхэ узыфимытхэр зэрэзэблэпхъущтхэ химическэ вещество зэфэшъхьафхэр зэрэщы Іэхэр, а «легальнэ наркотикхэу» етІупщыгъэу цІыфхэр зыфащэхэрэм ахэр зэрахэлъхэр, цІыфым инервнэ системэ лъэшэу ахэм зэрэзэрахьокІырэр. Специалист-экспертхэм къызэрэхагъэщырэмкІэ, зыгу узыхэрэмкІэ, нэмыкІ уз зиІэу антибиотикхэр зыгъэфедэн фаеу хъухэрэмкІэ «легальнэ наркотикхэр» лъэшэу щынагъох, янервнэ системэ хэпшІыкІэу зэщагъакъо, ары пакІошъ, цІыфым ежь-ежьырэу зиукІыжьыным нэсынымкІи ахэр «ІэпыІэгъушІу» хъухэу алъытэх.

ЦІыф псаухэмкІи ахэр щынэгъончьэхэп. ЗэрагъэунэфыгъэмкІэ, а щыгъухэр, «курительные смеси», «миксы» зыфаІохэрэр зыгъэфедагъэм охътэ гъэнэфагъэм къыкІоцІ ичъые зэщэкъо, ишхэн къыщэкІэ, нахь од мэхъу, дунаеу къэзыуцухьэрэм щыхъурэ-щышІэрэр тэрэз дэдэу къыгурыІорэп. Ары ахэр наркоманхэм зык Гагъэфедэхэрэр нахь, загъэпскІы хъумэ, псым хатэкъоным паеп. Ахэм ахэр... япэмых.

А наркотикхэм афэдэхэр зыщэхэрэр Адыгейми къэсыгъэх. Поселкэу Инэм щыпсэурэ Б-м иунэ ащ фэдэ «щыгъоу» мефедрон зыхэлъыр бэ хъоу къырагъотагъ. А мефедроныр психотропнэ веществоу «катион» зыфаІорэм зэрэтекІырэ щыГэп. Джы ащ иГоф судым ыГыгъ.

Зыщышъумыгъэгъупш сыд фэдизэу а наркотик «псынкІэхэм», «легальнэхэм» къащытхъугъэхэми, ахэр наркотикэу жызэрэнэжыхэрэр ыкІи нахь льэшхэм, нахь кІочІэшхо зиІэ героиным ыкІи дезоморфиным уафэкІоным икъежьапІэхэу зэрэщытхэр.

Урысыем и ФСКН Краснодар краймкІэ и ГъэІорышІапІэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и Къутамэ ипресскъулыкъу

Къунчыкъохьаблэхэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэм яобществэу «Гугъэм» хэтхэр гухэк Іышхо ащыхьоу афэтхьаусыхэх Къэзэнэ Налбыйрэ Аскэррэ янэу Нэфсэт идунай зэрихьожьыгъэм фэшІ. Дунаим ехыжьыгъэм Алахьталэм джэнэт къыритынэу, къэнагъэхэм псауныгъэ яІэнэу афэлъаІох.

Медстрахованиер: цыхьэу фашІырэр къегъэшъыпкъэжьы

1992-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу медицинэ страхованием епхыгьэу Іоф зышІэрэ федеральнэ компаниеу «Солидарность для жизни» зыфиІорэм ифилиалэу Адыгэ Республикэм щыІэм мэкъуогъў мазэм пэщакІэ фашІыгъ. Ар экономическэ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу, илъэсыбэ хьугьэу егьэджэн Іофхэм, Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэцэкІэкІо къулыкъушІапІэхэм япхыгъэу Іоф зышІэгъэ Ожъ Мурат Казбек ыкъор ары. Мы къулыкъушІапІэм ищы Гак Гэ фэхъугъэ зэхъок Гыныгъэхэм, медстрахование зышІыгьэ цІыфхэм яфитыныгьэхэр икьоу къзухьумэгъэнхэм, иІофхэр лъыгъэкІотэгъэнхэм яхьылІагъэу филиалым иІэшъхьэтет шІокІ зимыІэ страхованием къыхиубытэрэ Іофыгьохэм афэгьэзэгьэнэу гуадзэу фашІыгьэ Анцокъо Мирэ Чэримэ ыпхъум тыдэгущы Гагъ.

– Мир, филиалым иІофышІэхэм анахьэу анаІэ зытырагъэтырэ Іофыгъохэр цІыфхэм агу къэтэгъэгъэк Іыжь.

- Медстрахованием къыхедгъэубытэгъэ цІыфхэм тишІуагъэ ядгъэкІыным пае анахьэу тынаІэ зытедгъэтырэр ІофыгъуитІу: цІыфхэр медстрахование шІыгъэнхэр ыкІи ахэм яфитыныгъэхэр къэтыухъумэн-

*Шыфхэр зыхэфэрэ гу*мэкІыгьохэр, яфитыныгьэхэр зэраукъохэрэр нахь псынкІзу зэхэфыгъэнхэм пае сыд фэдэ амалха жъугъэфедэхэ-

— Сымэджэшхэм, поликлиникэхэм е цІыфхэм къяІэзэрэ врачхэм апкъ къикІыкІэ цІыфым ІэпыІэгъу тэрэз рамыгъэгъотыгъэмэ, ауплъэкÎу зэхъум е къызщеГэзэгъэхэ уахътэм къызэрэфыщытыгъэхэм, къызэреГэзэгъэхэ шІыкІэм ымыгъэрэзагъэмэ, ащ тифилиал къетхьаусыхылІэнхэу амали, фитыныгъи иІэх. КъытэуалІэхэрэм титхьаматэу Ожъ Мурат иунашъохэм адиштэу тадэзекІо, зыгъэгумэк Іыхэрэ Іофхэр зэхэтэфых. ЦІыфхэр къытфэтхэнхэ, къытфытеонхэ, ежьхэми ашъхьэк 19 тхьамафэм зэ, мэфэкум сыхьатыр 14.00-м къыщегъэжьагъэу 16.00-м нэс, филиалым ипащэ зыкъы ІуагъэкІэн алъэкІыщт.

Джащ фэдэу «горячая линия» зыфиГорэ телефон ІэпыГэгъу псынкІэри тэгъэфедэ. Ащ зэпымыоу Іоф ешІэ. ІофшІэгъу мафэхэм номерэу 52-18-75-мкІэ, 70-75-мкІэ цІыфхэр къытеонхэ альэкІыщт. УпчІэ пстэуми яджэуапхэр ахэм ядгъэгъотынхэу тэ тыхьазыр.

- Ащ фэдэ **І**эпыІэгъу псынкІэ зэхэшъушэнэу сыда къызыхэкІыгьэр?

- КъызэрэсІогъагъэу, медстрахованием ехьыл Гагъэу дехеІк уетлинитиф мехфиІц икъоу зэрядгъэшІэщтхэм тишъыпкъэу тыпылъ. Ахэм амышІэрэ е къагурымыІорэ Іофыбэ щыІ. Ау федеральнэ Законэу медстрахованием ехьылІагъэм страхованием къыхырагъзубытагъэмэ къаритырэ фитыныгъэхэр икъоу къэзыухъумэнхэ зэрэщымыІэм фэшІ, зэрадэзекІохэрэр псынкІзу тагъэшІзным ыкІи ахэм ІэпыІэгъу тафэхъуным пае «горячая линия» зыфиІорэ телефон дгъэпсыгъэ.

ЦІыфхэр къызкІэупчІэрэ ІофыгъохэмкІэ тиспециалистхэм зэфэхьысыжьхэр мазэ къэс ашІых, мэзищ къэс отчетхэр агъэхьазырыхэшъ, пащэхэм анэтэгъэсыжых.

Адэ цІыфхэр анахьэу зыгьэгумэк Іыхэрэ Іофыгьохэр сыд фэдэха?

Аужырэ мэзищым къызэригъэлъэгъуагъэмкІэ, нахьыбэу ахэр къызкІэупчІэхэрэр медицинэ страховой полисыр къызэрэдэпхыщт шІыкІэр ары. Зым ар иІахэп, адрэм ыгъэкІодыгъ е кІуачІэ зыщыриІэгъэ уахътэр икІыгъ. КъыкІэупчІэх страховой полисым икъыдэхын пкІэ хэлъмэ е хэмылъмэ, сымэджэщым зычІэфэхэм ежьежьырэу къарагъэщэфыгъэ чэщи мафи номерэу 8(918) 222- Іэзэгъу уцхэм ауасэ хабзэм

къаритыжьыщтмэ, нэмыкІхэми. Нэбгырэ пэпчъ илъэІуи, иупчІи тэтхышь, зэхэтэфы, цінфхэм джарэущтэу тишіуагъэ ятэгъэкІй.

Поликлиникэм е сымэджэ--еалитышифыщитыгъэхэм, къызэрэщеГэзагъэхэм, къызэрэщыдэгущыІэгъэхэ шІыкІэм ымыгъэрэзагъэхэри къытфэкІох. Джащ фэдэу уплъэкІунхэр, медтехникэр зэрэмыхъурэм къыхэкІэу, рамыгъэшІыгъэмэ, врачым дэжь чІэмыхьэшъугъэмэ, ищыкІэгъэ специалист щымыІэмэ, нэмыкІ ІофхэмкІи зэрэзекІонхэ фэе шІыкІэхэмкІэ къытэупчІыжьых. Ар тигуапэ, сыда пІомэ медстрахованиемкІэ полисыр зиІэ пстэуми зэфэдэу яфитыныгъэхэр икъоу ашІэхэрэп, зэкІолІэрэ врачхэми ахэр къараІохэрэп, мытэрэзэу е дысэу къадэгущыІэхэу, къадэмыгущыІахэхэуи къыхэкІы.

- Мир, цІыфхэм ящыкІэгьэ къэбархэр анэжъугьэсынэу сыд фэдэ амалха шъуиІэ-

-Страхование языгъэшІыгъэ цІыфхэр къытІукІэхэзэ, яупчІэхэм яджэуапхэр зэрядгъэгъотыхэрэм нэмыкІэу шІокІ зимыІэ медстрахованием ифондэу АР-м щыІэм иунашъокІэ буклетхэр, брошюрэхэр, листовкэхэр, плакатхэр хэутыгъэхэу сымэджэшхэм, поликлиникэхэм, страхованием пылъ организациехэм, цІыфыбэ зыщызэблэкІырэ чІыпІэхэм ащятэтых. Ахэм сымаджэм мытэрэзэу къыдэзекІуагъэхэмэ, ифитыныгъэхэр аукъуагъэхэмэ къызэрэтеощтхэ телефон номерхэр, зэкІолІэнхэ алъэкІыщт чІыпІэхэр арытхагъэх.

Сымаджэм ыгу хагъэкІыгъэмэ, поликлиникэм е сымэджэщым ипащэ дэжь кІонышъ, Іофыр зэхифын фае. Ар мыхъумэ, тэ тифилиал е республикэмкІэ шІокІ зимыІэ медстрахованием ифонд зафигъэзэщт, хэкІыпІэ къыфамыгъотымэ, Іофым судыр хэпльэщт.

– Районхэм, нэмыкІ псэ-

упІэхэм адэт медучреждениехэм ІофышІэхэр сымаджэхэм тэрэзэү ащыдэмызекІохэмэ, хэта зызфагьэзэщтыр, яІофхэр зэрахьылІэштхэр?

АщкІэ Іофым екІолІакІэхэр къыфэдгъотыгъэх. Тифилиал икъутамэхэр район сымэджэщхэмрэ медучрежденихэмрэ къащызэІутхыгъэх. Ахэм тхьамафэм зы мафэ сыхьатитІум къыкІоцІ тилІыкІохэм Іоф ащашІэ. ЦІыфхэр зыгъэгумэкІырэ Іоф пстэури тиспециалистхэм къафаГуатэ. Ащ нэмыкІэу, тиІофышІэхэм отделениехэр къакІухьэхэзэ, сымаджэхэр зэрылъ палатэхэм арэхьэх, зымыгъэрэзэрэ ІофхэмкІэ яупчІых. Палатэхэр къабзэхэмэ, арагъэшхырэм изытет, гъэпскІыпІэхэр зыфэдэхэм, Іэзэгъу уцхэр икъоу ыкІи игъом сымаджэхэм арагъэгъотыхэмэ алъэплъэх. Врачхэм, отделениехэм япащэхэм заІуагъакІэ, Іофхэм атегущыІэх, зэхафых, зэгурымы Гохэмэ, сымаджэхэм лъэІу тхылъхэр къарагъэтхыхэшъ, филиалым щы-

Джащ фэдэу, тиІофышІэхэм мазэ къэс анкетирование зыфаГорэр сымэджэщхэм ащызэхащэ. Сымаджэхэм яджэуапхэр къыдалъытэхэзэ, зэфэхьысыжьхэр афашІых, ахэм тэри тапэкІэ Іоф зыдэшІэгъэн фэе льэныкъохэр къагъэлъагъо.

— Медстрахование зышІыгьэ цІыфым ифитыныгьэхэр, врачхэм яэтикэ зыукъорэ ІофышІэхэм пшъэдэкІыжь яжьугьэхынэу амал

УплъэкІунэу тшІыхэрэм такъыпкъырыкІызэ, (ахэр щы мэхъух: медицинэ-экономическэ уплъэкІуныр, медицинэ-экономическэ зэхэфыныр ыкІи цІыфым зэреІэзэгъэхэ шІыкІэм идэгъугъэ зэгъэшІэгъэныр) специалистхэм хэукъоныгъэу ашІыгъэм ыкІи сымаджэм ифитыныгъэхэр зэраукъуагъэхэм ялъытыгъэу ямэзэ лэжьапкІэ процент гъэнэфагъэ — 20-м, 50-м анэсэу хэдгъэкІын е зэрэщытэу арятымыгъэтыхэнэуи фитыныгъэ тиІ. Къихьащт ильэсым цІыфхэм ямедстрахование фэгъэхьыгъэ Законыр къызыдэкІыкІэ, ащ фэдэ щыкІагъэхэр зэтлъэгъулІэхэрэм тазырхэри атетлъхьэхэзэ тшІыщт.

– Йоликлиникэхэм, сымэджэщхэм яІофшІакІэ зыфэдэр шъууплъэкІунхэу фитыныгъи, пшъэрылъи шъуи-Іэха?

- А лъэныкъом епхыгъэу уплъэкІун зэфэшъхьафхэр едгъэжьэгъах. Джырэ нэс ащ фэдэ шІыкІэхэр къызфагъэфедэщтыгъэхэп. Зы мазэкІэ уплъэкІуни 150-рэ фэдиз тшІыгъахэ, шапхъэу щыГэхэмкІэ илъэсныкъом уплъэкІуни 130-рэ зэхэпщэнэу щытыр. Ахэм инэу яшІуагъэ къызэрэкІощтым тицыхьэ тель, типсауныгьэ къэзыухъумэхэри нахь къытфэсакъынхэу, яІофи нахь егугъунхэу къытшІошІы.

Шыфыр зэ нахьэу участкэм иврач дэжь къэмык Іуагъэмэ, ар ашыгъупшэжьынэу шытэп. Сымаджэр хъужьыгъэми, е ар естесте имысже І имыс в стесте врачым ымышІэу, цІыфым къырык Іуагъэми ымыгъэгумэкІэу бэрэ къызэрэхэкІырэр тэрэзэп. Ащ къыгъэгъунэрэ участкэм щыпсэухэрэм зэкІэм япсауныгъэ изытет лъыплъэнэу, къыухъумэнэу, ІэпыІэгъу афэхъунэу арышъ ипшъэрыльыр, ар зэригъэцак Гэрэм тылъыпльэщт, уаси фэтшІыщт. Зисэнэхьат фэмышъыпкъэхэр, цІыфеТипьажел уехуашегеТымк мех къызэратыхэрэр медицинэм ищыкІагъэхэп.

Мир, Іофэу ешъухьыжьагьэхэр цІыфым ипсауныгъэ къэухъумэгъэным зэрэфэлэжьэщтхэр тэри, шъуикомпание цыхьэ къыфэзышІыгьэ пстэури тыщыгугъышт. Шъуйгухэльхэр къыжъудэхъунхэу шъуфэ-

> ДэгущыІагьэр ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Рекламэм ифитыныгъэхэмкIэ къыхэтыутыгъ.

ІОФШІЭНЫР ====

Хэмыхъоми, къыкІичырэп

ипащэхэм дунэе финанс кризисым игугъу бэрэ къамышІыжьыми, Урысыем къэмыуцужьынэу а къиныгъор къыфэкІуагъэм фэдэу къыпщымыхъун ылъэкІырэп. Адыгэ Республикэм цІыфести сІмминеститостестя неІшфоІ мех ралыгъо къулыкъу и ГъэІорышІапІэ зэхищэгъэ мониторингым къыгъэлъэгъорэ пчъагъэхэр ыпэкІэ зэрэщытыгъэм нахь макІ, Іоф зышІэн зылъэкІыщтэу республикэм исхэм япроценти 2,2-рэ ныІэп лэжьапІэ зимыІэу альытагьэхэр. Арэу щытми, цІыфхэр ІуагъэкІыщтхэу, предприятиер къагъзуцущтзу е мэфэ имыкъу Іофшіакіэм техьащтхэу унашьо зышІыгьэ ІофшІапІэхэу кьэбар къалъызыгъэ Іэсыхэрэм япчъагъэ ренэу нахь хэхьо. Непэ ахэм япчъагъэ 358-м нэсыгъ. А пчъагъэм щыщэу ІофшІэпІэ 25-рэ зэфашІыжьыгь ыкІй ахэм ащылажьэщтыгъэхэр лэжьапІэ ямыІэу урамым къытенагъэх.

пІон хъумэ, Іоныгъом и 8-м къыщыублагъзу и 14-м нэсырэ пІалъэм ІофшІэн зимыІ эу атхыгъэхэр нэбгырэ 220-рэ мэхъу. Ащ щыщэу нэбгырэ 26-р респубмехфаахашефеє єІпеІшфоІ ти мехип къаІуагъэкІыгъэх. Шэпхъэ пстэуми адиштэү ІофшІэн зимыГэкІэ алъытэхи учетым хагъэуцуагъэхэм япчъагъэ нэбгырэ 4498-м нэсыгъ. Ар мыбэшхонкІи мэхъу, ау къызэраІорэмкІэ, лэжьапІэ зимыІ эу ыкІи учетым хэмытхэм япчъагъэ бэкІэ ащ нахьыб.

ЫпшъэкІэ зыфэтІогъэ тхьамафэм -ыаж еатвания мехо лаважей Про лаваж зэрэщагъэкІэштым ехьылІэгъэ къэбар еІммынеалытоалеалк неІшфоІ мехфыІр къулыкъум и ГъэІорышІапІэ къылъызыгъэІэсыгъэхэм ащыщых УФ-м и Сбербанк и Адыгэ къутамэу нэбгырэ 478-рэ зыІутыр, Джэджэ районымкІэ

13 зыщылажьэрэр, нэбгыри 181-рэ зыГут «Профессиональнэ лицееу» станицэу Ханскэм дэтыр, нэбгырэ 67-рэ зыщылэжьэрэ ПО-у «Тульскэр».

Агьэлажьэхэрэр ІуагьэкІынэу фэмыехэу, ау мэфэ ІофшІэгъу пІалъэр зыгъэкІэкІын фаеу щыт ІофшІапІэхэри ахэтых. Ащ фэдэ къэбар цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ республикэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэ къылъызыгъэІэсыгъэхэм ащыщых Мыекъопэ районымкІэ поселкэу Каменномостскэм дэт зэфэшІыгъэ акционер обществэу «Нерудстройком» зыфиІорэр. Ащ нэбгыри 179-рэ Іут. Ахэм ащыщхэу нэбгырэ 52-рэ администрацием ишІоигъоныгъэкІэ ІофшІэгъу пІэлъэ имыкъум тетэу агъэлажьэ. Красногвардейскэм дэт зэфэшІыгъэ акционер обществэу «Содружество» зыфиІорэри а лэжьакІэм техьагъ. Къэралыгъо унитар-

Аужырэ тхьамафэм, нэмык Гэу къэ- И. Вяткиным иунэе Іофш Гап Гэу нэбгырэ нэ предприятиеу «Пэнэжьыкъое мэзхозри» ахэм ясатыр хэуцуагъ.

ЛэжьапІэ зимыІэхэм япчъагъэ къыкІегъэчыгъэным ехьылІэгъэ шІыкІэ зэфэшъхьафхэр къэралыгъом зэригъэфедэхэрэр зэхэтэхы. Ахэм шІуагъэ къамытэу пфэІощтэп. Арэу щытми, бэдзэр зэфыщытыкІэ щыІакІэм ишапхъэхэу тихэгъэгу щагъэфедэхэрэм тапэкІэ ахэплъэжьын фаеу хъункІи пшІэхэнэп. КъызэрэпщыхъущтымкІэ, а щыІакІэм -алех дехеньшен неІшыдоІсьт егдех хьэгъэнхэ фаеу уахътэм пшъэрылъ къегъзуцу. Сыда пІомэ цІыфхэм товархэри фэІо-фашІэхэри ренэу ящыкІагъэх. ЧІыпіэм къыщашіыхэрэр имыкъухэ зыхъукІэ ІэкІыб хэгъэгухэм къащашІыгъэхэр къэщэфыгъэнхэ ыкІи гъэфедэгъэнхэ фаеу мэхъу ыкІи ащ ишІуагъэкІэ ахэм ІофшІэпІэ чІыпІакІэхэр къащызэІуахых, япроизводствэ хэхьоныгьэ рагъэшІы.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

\overline{H}

ПенсиехэмкІэ фондым и Теуцожь район ГъэІорышІапІэ республикэмкІэ анахь дэгъухэм ащыщ. Районым анахь коллектив зэгурыІожьэу итхэм ахальытэ. Ахэм къахэдгъэхъожьымэ тшІоигъор ащ иІофышІэхэр лъэпкъ гъэзетым иныбджэгьушІухэу зэрэщытхэр ары. Ильэс кьэс коллективым хэт нэбгырэ 25-м «Адыгэ макъэр» къыратхыкІы, яунагьохэм арэхьэ, еджэх. Ащ фэшІ льэшэу тафэраз.

БэмышГэу мыщ тыщыГагь. ЯмэфэкГышхоу къэблагъэрэм зыфагъэхьазырызэ, непэ яГофшГэнхэр зэрэзэхащэхэрэр, гьэхьагьэу яІэхэр зыфэдэхэр, ящытхьоу аІорэм хагъэхьоным, гъунэпкъакІэхэр аштэным фэшІ ашІэхэрэр зэдгьэшІагьэ. ТиупчІэхэм джэуапхэр кьязытыжьыгьэр пенсиехэмк Гэ фондым ирайон Гъэ ГорышІапІэ ипащэу ЛІыхъурэе Алый.

игъэІорышІапІэ апэ Адыгэкъалэ къыщызэІуахыгъагъ, – икъэІотэнхэр къырегъажьэ Алый. — Ащ сэри сыщылажьэщтыгъ. 2000-рэ илъэсым ыкІэмэ адэжь Теуцожь районым игупчэу Пэнэжьыкъуае къызахьыжьым ПФР-м ирайон ГъэІорышІапІэ мыщ къыщызэ-Іуахыгъ, ащ итхьаматэуи сыкъащэжьыгъ.

Шъыпкъэ, апэрэ уахътэм къинбэкІае тлъэгъугъэ. Къоджэ Советым иконторэ унэ горэхэр къыщытати тызэхэгуагъэу, тиІэ хъати щымыІ эу тыщылэжьагь. Ау бэрэ пэмылъэу республикэм пенсиехэмкІэ ифонд иапэрэ тхьамэтагъэу, джы Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Хьаджэбыекъо Руслъан мы тІоу зэтет унэ дахэу тызщылажьэу чылэр къэзгъэкІэракІэрэр тфаригъэшІыгъагъ. Ащ кабинет 15, актовэ зал, архив, чылагъохэм къарыкІырэ пенсионерхэр къызытфакІохэкІэ, ахэр зэрагъэблэгъэрэ, защыдэгущыІэхэрэ уни хэт.

ІофшІэнымкІэ тиусловиехэр дэгъух. АщкІэ республикэмкІэ типащэу Къулэ Аскэрбый ренэу ына Із къыттет, тызщигъакІэрэ щыІэп, тикабинетхэм компьютерхэр арытых, факсхэри, ксероксхэри, нэмык Тишык Гагьэхэри охъуфэ къарык Гуагъэр, Тоф-

– ПенсиехэмкІэ фондым зэкІэ тиІэх. МебелымкІэ тызэтегъэпсыхьагъ, унэхэр гуІэтыпІэх, нэфынэх. Арэущтэу зэрэщытым ишІуагъэкІэ, пенсионерхэу е ар языгъэгъэуцу зышІоигьохэу къытэуалІэхэрэм ащыщ горэ паспортым е нэмыкІ тхылъхэм копие къытырягъэх тІоу чІэдгъэкІыжьрэп, зэкІэми зыфаехэр афагъэцакІэхэшъ, нэгушІохэу атІупщыжьых.

Пшъэрыль шъхьаІ у яІэхэр зыфэдэхэми тащегъэгъуазэ. Нэбгырэ 25-рэ хъурэ коллективым ылъэкІ къымыгъанэу иакъыли, ишІэныгъи, иамали уефыІ дедехеІшы дерын үерінің ақырық къяуалІэхэрэм адыгэгъэцІыфыгъэ дахэ ахэлъэу шъхьэкІафэ афашІызэ, нэщх-гущхэу апэгъокІынхэр, нэжъ-Іужъхэр аблыпкъ аІыгъэу къырагъэблэгъэныр, къызфэкІуагъэхэр афагъэцэкІэныр, агъэкІотыжьынхэр ары. Районым пенсионер 5236-рэ щэпсэу. Ахэм ащыщэу 1968-м федеральнэ фэгъэкІотэныгъэхэр яІэх. Районым гурытымкІэ пенсиеу щаратырэр зэрэхъурэр сомэ 6163-рэ. Мазэ къэс пенсиеми, пособиеми къуаджэхэм сомэ миллион 35,1-рэ афарагъэхьы, график гъэнэфагъэм тетэу игъом аІэкІагъахьэ.

Ащ нэмыкІэу нэбгырэ мин 21-м ехъу страхование ашІыгъэу компьютерым дэлъ. Ахэм къызщыхъугъэм щегъэжьагъэу зигъэпсэфынэу тІысыжьын

ЧЕХНЕІШФОІК ЩЫСЭТЕХЫПІЭУ ЗЭХАЩЭХ

шІагъэу, лэжьапкІэу яІагъэр зыфэдизыр яучет хэт. Заом хэлэжьагъэхэм, сэкъатныгъэ зиІэхэу ЕДВ-р федеральнэ бюджетым къызфитІупщыхэрэми шэпхъэ гъэнэфагъэхэм атетэу яфэІофашІэхэр афагъэцакІэх.

ГушІуагьоу щытхэм ащыщэу зигугъу къытфишІыгъэр районым кІэлэцІыкІоу къыщыхъурэм ипчъагъэ илъэс къэс къызэрыхахъорэр ары. Ащ фэшыхьатых мыщ фэдэ щысэхэр. 2007-рэ илъэсым районым кІэлэцІыкІоу къыщыхъугъэр

99-рэ, 2008-м — 102-рэ, 2009-рэ ильэсым кІэлэцІыкІуи 137-рэ. Тызхэт илъэсым имэзий сабыеу къэхъугъэу атхыгъахэр 62-рэ. А уахътэм къыкІоцІ ны именной капиталым исертификатхэр бзыльфыгьэ 400-м ара-

Корр.: Ахэр щысэ шІагьох ыкІи ІофшІэгъэ дэгъух. Адэ макІ у пенсиер къызэратырэ нэжъ-Іужъхэр, зигъот макІэхэр сыд фэдэ гумэкІхэр яІэхэу къншъоуал Гэхэра? Сыд фэдэ ІэпыІэгъуа ахэм яшъутын шъулъэкІырэр?

ЛІ.А.: Нэжъ-Іужъэу къытэуалІэхэрэр зыгъэгумэкІыхэрэр япенсиехэр зэрэмакІэр ары. Ахэм тэ афыхэдгъэхъон тыфитэп. Арыми амал зэриІэкІэ тадеГэ, ятхыльхэр мытэрэзмэ ильэс пчъагьэу Іоф зэришІагъэр икъоу къэмыгъэльэгъуагъэмэ зэрэпшІыщтыр къафэтэІуатэ, зыщылэжьагъэхэм тафэтхэ, къятэгъэхьыжьы, мыхьужьы хъумэ джыри къэралыгъом къафыхигъэхъонэу зэрэщытыр къафэтэІуатэ, тэгъэрэхьатых, къытфэразэхэу тэтІупщыжьых.

Илъэс зытІущкІэ узэкІэІэбэжьмэ, республикэм пенсиехэмкІэ и Фонд сомэ мин 480-рэ къытфитІупщи, зигъот макІэхэу Іоф зымышІэрэ нэбгырэ 23-м газыр агъэфедэ шІыгъэнымкІэ ІэпыІэгъу тафэхъугъагъ. АщкІэ республикэмкІэ тиІэшъхьэтетэу Къулэ Аскэрбый къытфишІэрэр макІэп. ГъэрекІо газыр агъэфедэ шІыгъэным пае нэбгыритфымэ — Кушъу Щайдэт, Анна Волковам, Еутых Станислав, Эдуард Доровчан, Любовь Цветовам сомэ мин 15 зырыз арытигъэтыгъагъ. Мыгъэ ТекІоныгъэм и Мафэ ехъулІэу нэбгырэ 802-м — ахэм ащыщэу заом иветеран 25-м, ахэм арагъэпшэрэ нэбгырэ 12-м, сэкъатныгъэ зи Іэхэу нэбгыри 5-м, шъузэби 134-м сомэ мин тфырытф, тылым щыІэгъэ 620-м сомэ мин зырыз яттыгъ. Джащ фэдэу илъэс къэс сэкъатхэм ыкІи нэжъ-Іужъхэм ямафэхэр зыщыхагъэунэфыкІыхэрэм Къулэ Аскэрбый ахэм ахъщэ шІухьафтынхэр афытегъэхьых.

Корр.: ШъуиІофшІапІэ бэрэ ностеПшестиемыт, еслеПисскит тлъэкІырэп, щагури, тІоу зэтет унэу шъузыщылажьэрэри ренэу зэрэкъэбзэ-лъабзэхэр, къэгъагъэхэмкІэ зэрэгъэкІэрэкІагьэхэр тэльэгьу, зэхэтэшІэ узипэщэ коллективыр дэгъоу зэрэлажьэрэр, пенсионерхэм яфэІо-фашІэхэр дахэу, хъупхъу, афэчэфхэу, афэнэгушІохэу зэрагъэцакІэхэрэр. Сыдэущтэу кадрэхэр къыхэшъухыхэра, а зигугъу къэсшІыгъэхэр къыжъудэхъухэра?

ЛІ.А.: Тиколлектив зэрэхъурэр нэбгырэ 25-рэ, нахьыбэр бзылъфыгъ. ЗэкІэми апшъэрэ гъэсэныгъэ яІ. Анахь шъхьаГэу тынаІэ зытедгъэтыхэрэр адыгэгъэ-цІыфыгъэ дахэр, Іэдэбныгъэр, шъэбагъэ ахэлъыныр арых. Ахэр тинахыжъхэу

<u>илъэс 20 зэрэхъурэм ипэгъокI</u>

къытфакІохэрэм ящыкІэгъэ шъыпкъ.

ТызэгурыІомэ тызэдэІужьзэ тэлажьэ. Зипшъэрылъхэр зымыгъэцакІэрэ тиІэп, тиІэни ыльэкІыщтэп. Тищагу зэрэкъабзэр зиІэшІагъэхэр тивахтерхэу Къумыкъу Налбый, Хьабэхъу Мэдин, ЛІыхъурэе Мурат, ЕмтІыль Сэфэр. Ахэр арых къытфакІохэрэм пчъэр къыІуахэу тиунэ къызихьэхэкІэ зыІуплъэхэрэр, тихьакІэхэм къафэтэджыхэрэр, нэгушІоу апэгъокІыхэрэр, зыдэкІощтхэр языІохэрэр.

Ахэм яГэпыГэгъу, унэ зэтетыри егъэкъабзэ, непэрэзымафэм уцуи тІыси иІэп, пхъэнкІыпхъэмрэ лъэкІалъэмрэ ыІыгъых титехничкэу Тэтэр Тэмарэ. Ащ лъэшэу тыфэраз. ТиІофышІэхэм зэкІэми якабинетхэр ежьхэм къэгъагъэхэмк Гэ агъэкІэракІэ.

Тигъэ Іорыш Іап Іэ иотделхэм япащэх Къэбэртэе Марыет (ар сигуадз), Цэй Замирэт, Ергъукъо Маринэ, Хьаджэбыекъо Фатимэ. ЗэкІэми япштырылыхэр еІолІэнчъэу агъэцакІэ, хъупхъэх, чаных. Джармэкъо Саидэ компьютерхэм дэгъоу Іоф ягъэшІэгъэным фэгъэзагъ. Йсэнэхьат хэшІыкІышхо фыриІ. Юрист ныбжык Гэу Блэгъожъ Мурат ипшъэрылъхэр чанэу егъэцакІэх. Кадрэхэм апыльыр Тхьагъэпсэу Аминэт, гъэІорыдехнеІшфоІ темгыатхи меІпвІш зыгъэцакІэрэр Цэй Асльан. Ащ машІо къэхъумэ макъэ къэзыгъэ Іушт сигнализациер аригъэгъэуцугъ, щагум игъэкъэбзэнкІэ нэмыкІ Іофыгъо дэгъухэри зэрехьэх.

Коллективыр спорт зэнэкъокъухэми ахэлажьэ. Республикэм пенсиехэмкІэ ифонд спартакиадэу зэхищэхэрэм ренэу ахэлажьэ, хагьэунэфыкІырэ чІыпІэхэри къыщыдахых. Хъунэго Саныет шахматхэмк Гэ ящэнэрэ чІыпІэр къыдихыгъагъ. «ЗиІофшІэнкІэ анахь дэгъур» зыфиГорэмкІэ Лъэустэн Маринэ апэрэ, Уайкъокъо Заремэ ятІонэрэ чІыпІэхэр къафагъэшъуашэу къыхэкІыгъ.

Дэгъоу Іоф зышІэрэм дэгьоуи зигьэпсэфын фае. АшкІи дэгьоу мэпсэух, Гуам къушъхьэ тІуакІэми щыІагъэх. Хы-Іушъоми мызэу-мытІоу зыщагъэпсэфыгъ, Шъачэ нэсыхэуи къыхэкІыгъ. ИлъэсыкІэм икъихьагъухэм яактовэ зал -ехес Ілефемк мехуІлыІрелеІлк хьэ гъэшІэгъонхэр щафызэхащэх, ахэм ны-тыхэри ащэІэх.

Лыхъурэе Алый зипэщэ коллективыр «Адыгэ макъэми» иныбджэгъушІоу щыт. Илъэс -ыш меІпаІшфоІ пеqыІнехыст лэжьэрэ нэбгырэ 25-м зэкІэми льэпкъ гъэзетыр къырамытхыкІэу. Ащ ежь коллективым ипащэ кІэщакІо зэрэфэхъурэри гъэнэфагъэ.

- Ā гъэзет закъор ары дунаим адыгабзэкІэ къыщыдэкІырэр, — еІо ЛІыхъурэе Алый. — Ащ урыгушхон, къиптхыкІын, унагъо пэпчъ ихьан фае. Адэ ар уадыгэу къимытхыкІымэ, уемыджэмэ, хэта къизытхыкІыщтыр? Ар тэры, адыгэхэр ары къызфыдэкІырэр.

НЭХЭГ Рэмээли

Отделхэм япащэхэм къаІохэрэр

Къэбэртэе Марыет, пенсиехэр афэгъэуцугъэным, ятыжьыгъэным фэгъэзэгъэ игуадз: «Сэ пенсиехэр цІыфхэм ятыгъэным фэгъэхьыгъэ Іофыгъом сызыфэлажьэрэр илъэс 31-рэ хъугъэ. Сыда пІомэ нахышэм собесми сыщылажыэщтыгызшы ары. Сызипэщэ отделым нэбгырихэу тыщэлажьэ. ЗэкІэми апштэрэ гьэсэныгьэ тиІ. Пенсионер 5236-м яфэІо-фашІэхэр тэгъэцакІэх, тэгъэразэх.

СиІофшІэгъухэр хъупхъэх. Специалист шъхьа Гощнагъо опытышхо зи Гощнагъо опытышхо зи Го ІофышІ, исэнэхьат хьалэлэу зырылажьэрэр ильэс 20-м къехъугъ. ЦІыф шІагъу, адыгэгъэшхо хэлъ, ІофышІэ бэлахь. Хъунэго Саныет пенсиехэмрэ пособиехэмрэ, Уайкъокъо Заремэ ны унэгъо капиталыр зэратыщтхэм Іоф адашІэ. Пенсием кІощтхэр апэу къызэкІуалІэхэрэр, ахэм адэгушыІэрэр, ятхыльхэр афэзыгьэхьазырырэр Пэнэшъу Сусан. Пенсиехэр, пособиехэр афэгъэуцугъэнхэмк З Іофш Знэу тигъэ Іорыш Іап Іэ къыч Іахьэрэр зэк Іэ компьютерым дэзыгъэхьажьырэр типшъэшъэ

фэдэ щы Іэжьэп. Тикабинет къызынэсыхэкІэ, сэрырэ Нэхэе Аминэтрэ пенсиехэм, пособиехэм ягъэуцункІэ зэкІэ зэрэпшІыщтыр къафэтэІуатэ, тхылъхэм ягъэхьазырынкІи ищыкІэгъэ ІэпыІэгъур ятэгъэгъоты. Справкэ зэфэшъхьафхэм афаехэми ятэты, софинансированиемкІэ къэралыгъо программэу щыІэр зыфэдэми щытэгъэгъуазэх, нэпэмык І Іэпы Іэгъухэри

ятэты. ГурытымкІэ ильэс къэси льэІу зэ-

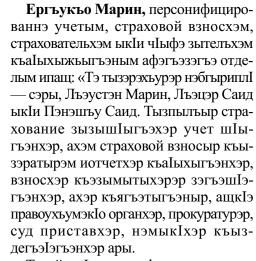
анахыкІ у ЛьэпцІэрышэ Ирин.

Къыхэзгъэхъожьы сшІоигъор урыси, адыги тимыІ эу, зэкІ этинахыжъх эу къытфакІохэрэм нэгушІоу тызэрапэгъокІырэр, амал зэриІэкІэ тфэльэкІыщтыр зэрафатшІэрэр ары. Щай ешъо зышІоигъохэми къафэтэштэ, тятэ-тянэхэм афэдэу тафэгумэкІы, дахэу тэгъэкІотэжьых».

Цэй Замирэт, пенсионерхэм Іоф адэшІэгъэным сызыпыльыр ильэс 15-м къехъугъ. Сигъусэ Іэдэб дахэ зыхэлъ бзыльфыгъэ нэутхэу Нэхэе Аминэт. Тызфэгъэзагъэр пенсионнэ Іофхэм агъэгумэкІырэ цІыфхэу апэу тигъэІорышІапІэ къычІахьэхэрэм тапэгъокІыныр, къедгъэблэгъэнхэр, зэкІэ зэрэпшІыщтыр къафэтІотэныр ары.

Нахыыпэм «клиент къулыкъур» зыщэмыІэм пенсием кІожьынэу щытхэм зыщырагъэжьэщтыр амышІэу, кабинетхэм арыхьэхэмэ къа Іук Іыжьхэу, ет Іанэ зыдакІохэрэми къащыдэхъурэ щымыІэу къинэу алъэгъущтыгъэр макІэп. Джы ащ

фэшъхьафхэр яГэхэу нэбгырэ мин 16-м ехъу тикабинет къеуалІэх, ягумэкІхэри афэтэгъэцакІэх».

Тирайонк І эперсонифицированнэ учетым страховать зызышІыгъэ нэбгырэ 21222-рэ хэт. Взносхэр къэзытыхэу учетым хэтыр 969-рэ мэхъу. Ахэм ащыщэу 328-р работодателых, 641-р унэе предпринимателых.

Мазэ къэс страховой взносэу тыугъоирэр сомэ миллионитфырэ мин 438-рэ, ильэсым къикІырэр миллион 78-рэ мин 734-рэ. Взносхэр игъом къамытыгъэу страховательхэм чІыфэу ательыр миллиониплІым къехъу. Ахэр къызэра--ыфоІ езгизистеф мытшызжыхтыІ гьохэр непэ зетэхьэх.

Къэралыгъо софинансированием ипрограммэ тирайон щыпсэурэ нэбгырэ 255-рэ хэлажьэ. Ахэм япенсиехэр тапэкІэ нахыыбэ шІыгьэнхэм фэгъэхьыгъэ счетхэу къызэ Іуахыгъэхэм сомэ мин 749-рэ къарагъэхьэгъах».

Къуныжъ Мыхьамэт ЗЭШИТТУ

(КъызыкІэлъыкІорэр Іоныгъом и 21-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

- «НекІох, джы тякІолІэнышъ, джыри щэ зырыз атедгъэкІодэжьыщт, —ыІуи, аукІыгъэхэм пащэм арищэлІагъэх, уплъэкІужьэу зэрызэ аригъэожьыгъэх. Шым тесыгъэ ык и жэм исыгъэ полицаймэ ари-Іуагъ: «Мо машэ горэ къэжъугъоти, ишъудзэх, хьэ гъэтІылъыкІэу жъугъэтІылъых, яджэнэт яжьугъэгьот. Ары ахэм яфэшъуашэр. Икъун ахэр тпшъэ зэрэдэсыгъэхэр. Аухыгъ ахэм явласть. ШъуелъэІу Тхьэм а властым къымыгъэзэжьынэу, къыгъэзэжьыщтэп ыкІи егъашІэм. «Амин!» шъу-Io. «Амин!!!» — къызэдаІуагъ зэкІэми. Дагъэзыий уашъом дэоягъэх. Апэрэ щэ макъэм къыгъэущыгъэ къолэжъхэм якуо макъэ нахь иныжьэу зыкъиІэтыгъ. Зыдэщысыгъэхэ чІыпІэм къекІолІэжьхи, рашъугъэмрэ ашхыгъэмрэ джыри шъхьамысхэу хагъэхьожьыгъ — непэ зэрашІыгъэм фэдэу, шъхьафит щыІакІэу нэмыцмэ къафахьыгъэр ипыйхэм апсэ хахынэу, ябэнынхэу, «хэбзакІэм» ылъапсэ агъэпытэнэу Тхьэ ельэІухэзэ...

Къуаджэм къызэсыжьхэм, полицай тхьаматэр иохранэ игъусэу старостым ядэжь занкІэу кІуагъэ, адрэхэр управлением екІолІэжьыгъэх...

Ащ ыужым ыпшъэкІэ зигугъу къыщытшІыгъэ пстэури зым ыуж адрэр итэу зэкІэлъыкІоу къэхъугъ.

Нэмыцхэми, ахэм яІумэтхэми мэшІошхо къахэзыдзэгъэ макъэ къэГугъ: тидзэхэр къушъхьэ лъэныкъомкІэ къыщыпхыратхъугъэу мыдыкІэ къэкІох еужьырхэу. Ростов лъэныкъомкІэ, псыхъоу Тэн (Дон) дэжь, адыкІэ кІоу, ИндылкІэ (ВолгэкІэ) ыгъазэу, адык Э Сталинград еуал Гуу, Гитлер итехак Іохэр дзыошхом раубытэнхэу ыкІи рахьэджыхьанхэу агъэхьазыры.

Ар мыдрэ полицайхэми, чІыпІэ «властэу» оккупантхэм зэхащагъэми яджэгъо дэдэу, гузэжьогъушхо къахилъхьэу къалъыІэсыгъ. Уахътэ рамыгъэхьэу псынкІэу аубытыгъэхэу аІыгъхэм яІоф ашІэнэу полицай пащэу а «лІыхъужъым» иукІакІохэм полицайхэм унашьо афишІыгъ: зы нэбгырэ хьапсым къыдамынэнэу, ызыныкъор ежь ишІыкІэм тетэу мэзым щаукІынэу («партизанхэу къэтыубытыгъэх» аІонышъ), адрэхэр, Лабинскэ газкІэ зыщагъэлІэрэ хьапсэу дэтым (душегубкэм) ащэнхэу. Приказхэр начальникым къызэриІуагъэм тетэу егугъухэу агъэцэкІагъ.

Бзэджагъэу ашІагъэм илъэуж гори къамыгъэнэным мыпшъыжьхэу, чэщи мафи ямыІэу пыльыгьэх. УкІакІомэ япащэ Рози, яни, адрэ ыукІыгъэхэми яунагъохэри чэщым къыкІухьэзэ зэтыриукІэнхэ ыгу хэлъыгъ. Ау тидзэхэр партизанхэр ягъусэхэу мары къэсыжьых, район чІыгум ызыныкъор шъхьафит ашІыжьыгъах, къыздахьэрэ къуаджэхэм, селохэм, къутырхэм гушІохэу, пщынэхэр, къэгъагъэхэр аlыгъхэу къащыпэгъокlых, зэlукlэхэр кІо тетзэ зэхащэх, дзэкІолІхэм ыкІи партизанхэм якомандирхэм щытхъу псэлъэ гуапэхэр афаІох. Ау арэу зыфэгушІохэрэр нахь псынкІаІоу райцентрэм къынэсхэ ашІоигъу, мыхъо-мышІэ пчъагъэ районым изышІыхьагъэхэр зэхаубытэнхэу фаех.

Ау мыдрэхэм ашъхьэрэ апсэрэ рахьыжьэжьыгъ, зэкІэми кІаІагъ, зыдакІохэри къяжэхэри ашІэрэп, яунагъохэр къызэханэхи, ежьэжьыгъэх. Ащыщ горэм къыщэгъэ къодыеу, нысэ цІыкІур нысэунэм исэу ежь зыхэтыгъэ укІакІохэм ахэтэу макІо, ипащэ къыІорэр ыгъэцэкІэнэу, къызэкІэмыкІонэу, нэмыцмэ апае ыпсэ ыгъэтІылъынэу.

Сыдми шъхьэзэрыхькІэ езэрэхьыжьэжьыгъэх. А чэщэу зежьэжьыщтхэм яІахьылхэм, къадезыгъаштэхэрэм къаукІыгъэ, шІуабзыгъэ мэлхэу, тхьачэтхэу, чэтхэу, пІастэу Іанэхэм атырашхыкІыгъэр, стакан шъхьарифэу ракІыхыгъэр («стаканэп» «стэчан» нахь, къысиІогъагъ 1957-рэ илъэсым Москва щыІэгъэ фестивалым Сирием къикІыгъэ кІалэу инженерэу Дыд Мыхьамод. «Ар адыгэ гущыІ» — ыІуи, сфытекІыгъэп) — сыдми ар къэплъытэн плъэкІынэу щытыгъэп сыд фэдэ лъытакІэ ухэхьагъэкІи. Зы унагъом изэу щешхагъэхэу, щешъуагъэхэу адрэ унагъом алъэшъухэти, а стачаныжъыр ракІыхыти, цапэкІэ лагъэмэ арылъмэ хэпыджэ фэдэу ашІыти, етІанэ а тыди кыщаІогъэ хьохъур къыкІаІотыкІыжьыщтыгъ: «ШъумыгумэкІ, а краснэхэм яІоф аухыгъ. Гитлерэу, тэри шъхьафитыныгъэр къытфэзыхьи, ар зыфэдэр тэзгъэш Гагъэм, джы Сталинград дэжь анахь дзэ лъэшхэу иІэхэр къырещалІэх краснэхэм егъашІэм амыльэгъугъэ машІор къаридзынэу... Ахэм тэри гъусэ тафэхъуни, текІоныгъэр къыдэтхыгъэу, тырягъусэу къэдгъэзэжынцт. АщкІэ шъугэгьэгугьэх. Шъукъытажэх. Типыймэ зяшъумыт. Ахэр къэкІожьышъухэми, бэрэ тетыгъо яІэщтэп. ТитекІоныгъэ пай!» аІоти, «жыгыыу» рагыаІоу яшыуалызхэр зэрагъэутэкІхэти, жьы къамыщэу «къуртІ» рагьаІоу зэдадзэштыгь.

Джаузэ нахьыбэ рагъэхьы мыхъуным нэсыгъэх. «МокІэ къакІоу», «мыкІэ къакІоу», «сэ садэжь кънтІысхь» аІоу, зэджэжьхэу, цыган шІыкІзу зезэрызехьэхэу, лъэпэрапэхэу, шІункІым хэтхэу кумэ арытІысхьагъэх, шымэ зарадзыгъ. Куо-хьаум хэтхэу, орэдхэр гущыГэ-мэкъэ зэфэшъхьафхэу зэхэлъэшъуагъэу шъхьадж къызэрэфаІоу къыІоу, зэрэгъэкуохэу кІаІагъ.

Еджэркьое гьогумкІэ кІохи, къуаджэм дэхьагъэх. Ащи къыщяжэхэрэм адэжь ихьагъэх. Іанэр шІыгъахэу, хьазырэу щытыти, зэрегъэбэнхи, джыри ашхыгъэми рашъугъэми шъхьащырафыжьыгъ. Аргорэу джы ыпэм ишІыкІэм фэдэу зэрехьыжьагъэх. ЛэбэІушъо екІугъэх псыхъом изэпырыкІыпІэ лъыхъухэу. Шъхьаем, кІуапІэ яІэжьыгьэп. УкІэкІо купым полицай шъхьа-Іэр апэ итыгъ иприказхэми, игущы Іэхэми, илъэІухэми зи къарымыкІыжьэу.

Джаущтэу зэгурымыІо-зэмызэгъ зезэрэхьэм хэтхэзэ, акІыбкІэ тидзэхэр къакІэхьагъэх. Зы куп шыхэм атесхэу псыхьом зэпырысыкІынхэу игъо ифагъэх. Къэнагъэхэм зыкъамытэу, зыдаори, зэзаохэри шІункІым аримыгъэлъэгъоу зызаулэрэ заухьагъ. Ау къэзыухъурэйгъэ дзэхэм къа Гэк Гэк Гын алъэк Гыгъэп — нэфшъагъом яІашэхэр мэз гъунэм пэмычыжьэу къыщызэтыратакъоу аублагъ. Командирымрэ иІэпыІэгъухэмрэ зырызэу къыращалІэхэмэ, альэкъуацІэхэр, яІэнатІэхэр зэхафхэзэ, куп-купэу зэхагъэуцуагъэх. Сэлэтхэр шымэ атесхэу къаухъумэхэзэ Кощхьаблэ къафыгъэх...

«ХэбзакІэр» Іашэрэ утынрэкІэ «псэхэхыр» ягъусэу полицаймэ илъэсныкъокІэ зыщаІыгъыгъэ унэм къырафылІагъэх.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

ЦІыфхэм ашІэным пай

1. Сыда диспансеризацием къикІырэр?

Диспансеризациер — цІыфым ипсауныгъэ гъэпытэгъэным, узхэр къемыутэлІэнхэм, хэужъыныхьэгъэ узхэм, сэкъатныгъэм къакІегъэчыгъэным, щы-ІакІ эу цІыфым иІ эр нахьышІу шІыгъэным япхыгъэ Іофтхьабзэхэр арых.

2. Сыд фэдэ гухэлъ яІэу диспансеризациер зэхащэра?

Узхэр, пстэуми апэу гу-лъынтфэ ыкІи онкологие узхэр, къяутэл Іэгъэхэ къодыеу мехнегеІк моғли, мехнетышетекиға ыкІи цІыфым ипсауныгьэ изытет нэужым лъыплъэнхэм япхыгъэ Іофтхьабзэхэр зэшІуахынхэм пае ар зэхащэ.

3. Хэта диспансеризацие тедзэр зищыкІагъэр?

Іоф зышІэрэ цІыфхэр ары зищыкІагъэр, сыда пІомэ ахэм япсауныгъэ изытет епхыгъэу щыт тикъэралыгъо иэкономикэ изыпкъпныгъэ.

4. Диспансеризацие тедзэр шІокІ

имыІ эу зэхэщэгъэн фаеу щыта? Ежь цІыфхэм яшІоигьоныгъэ тетэу ар гъэцэк Іагъэ мэхъу, бэк Іэ ар зэлъытыгъэр цІыфым культурэу хэльыр, ипсауныгъэ изытет рензу лъшплъз зэрэшІоигъор ары. Диспансеризациер цІыфхэм ящыІакІэ нахьышІу шІыгъэнымкІэ къэралыгъом иполитикэ изы Іахьэу щыт. Арышъ, Іоф зышІэрэ цІыфхэм япсауныгъэ изытеткІэ, джаш фэдэу диспансеризацие тедзэр зэхэщэгъэнымкІэ пшъэдэкІыжь зыхырэр муниципальнэ районым иадминистрацие, учреждениехэмрэ предприятиехэмрэ япащэхэр арых.

5. Диспансеризацие тедзэр тыдэ щыпкІун плъэкІыщта?

ЦІыфыр зыщыпсэурэ чІыпІэмкІэ поликлиникэм е зэпхыгъэ поликлиникэм ар щигъэцэкІэн ылъэкІыщт. Ащ нэфэшъхьафэу ІофшІапІэм псауныгъэм икъэухъумэн иучреждение зэзэгъыныгъэу дишІыгъэм тетэу (график гъэнэфагъэм тегъэпсыхьагъэу) ар зэшІуахы.

6. Сыд фэдэ врач-специалистха къяплъыхэрэр, сыд фэдэ уплъэкІунха ащ къызэльиубытыхэрэр?

Мыш фэдэ специалистхэр арых: терапевтыр, неврологыр, хирургыр, офтальмологыр, эндокринологыр, урологыр (хъулъфыгъэхэм), гинекологыр (бзылъфыгъэхэм).

УплъэкІун лъэпкъхэм мы къыкІэлъыкІохэрэр ахэхьэх: флюорографиер, маммографиер (бзылъфыгъэхэу илъэс 40-м шІокІыгъэхэр), электрокардиографиер, лъымрэ гъутхьапсымрэ яанализ, лъым глюкозэу хэльым, джащ фэдэу онкологие узым ягъэунэфынкІэ, лъым холестеринэу хэлъыр зэгъэшІэгъэнымкІэ анализ зэфэшъхьафхэр.

8. Сыда диспансеризацие тедзэмкІэ мы специалистхэр анахьэу къызыкІыхахыгъэхэр?

Іоф зышІэрэ цІыфхэм нахьыбэрэ къяутэлІэрэ узхэм къапкъырыкІхэзэ ар агъэнэфагъ.

9. Адэ нэмык І специалистхэри мыщ хэлэжьэн фитха?

Хьау, хэлэжьэщтхэп. Специалистхэр агъэнэфагъэхэу щытых. Ау, зигугъу къэтшІыгъэ уплъэкІунхэм ауж, идиагноз нахь гъзунэфыгъзным ыкІи еІззэнхэр аублэным пае пациентыр нэмык Іспециалистхэми ауплъэкІун алъэкІыщт.

10. Псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ учреждением ащ фэдэ специалистхэр икъоу имы Іэхэмэ сыда

Арэущтэу хъумэ, муниципальнэ е нэмык къэралыгъо учреждениех умыщ фэдэ медицинэ ІофшІэнымкІэ лицензие зиІэхэм зэзэгъыныгъэ адешІы.

11. Сыд фэдиз уахъта ыхьыщтыр диспансеризацие тедзэм?

Хабзэ зэрэхъугъэмкІэ, охътэ гъэнэфагъэм цІыфхэр ауплъэкІух ыкІи къяпльынэу щыт врач-специалистхэм альэкъуацІэ, ацІэ, ятацІэ, уахътэу зыщяпльыщтхэр ыкІи кабинетхэу а врачхэр зычІэсыщтхэр атетхагъэу тхьапэхэр аІэкІагъахьэх е макъэ арагъэІу. ГурытымкІэ сыхьати 6 — 7 (зы ІофшІэгъу маф) аш пстэумкІи пэІухьэрэр.

12. Пстэуми апэу диспансеризацие тедзэр сыда зыщаублэрэр?

Пстэуми апэу шъузэкІолІэн фэе врачым ыцІэкІэ къышъуІэкІэхьащт егъэблэгъэ тхыльэу а врачым ыльэкъуацІэ. сэнэхьатэу иІэр ыкІи кабинетэу зэрысыр зэрытхагъэхэр ары. Врачым амбулаторнэ картыр къышъуитыщт, джащ фэдэу ла-

бораторнэ ыкІи функциональнэ уплъэкІунхэм атегъэпсыхьэгъэ тхылъри (направлениер) къышъуитыщт, зэкІэлъыкІокІэ гъэнэфагъэу мы Іофым иІэщтри игъэкІотыгъэу къышъуфиІотэщт.

Пстэуми апэу процедурнэ кабинетым щежъугъажьэмэ нахышІу, ащ биохимическэ уплъэк Гунымрэ онкомаркерымрэ апае лъынтфэм льыр щыхащыщт. Нэужым клиническэ анализым пае шъуІэхъуамбэ лъы хащыщт. Анализхэр тэрэзэу хъунхэм пае гонэкІэу шъукъэкІон фае.

13. Сыда анализхэм ятынкІэ уплъэкІунхэр ублагъэхэмэ зыкІынахьышІур?

Сыда пІомэ лабораторнэ ушэтынхэм якІ эуххэр къа Іэк Іэхьажьынхэм пае уахътэ ищыкІагъ. Врач-специалистхэм пациентыр къаплъыхьэфэ нэс, анализхэр хьазыр хъущтых ыкІи врач-терапевтым а мэфэ дэдэм кІзухыр къышъуиІожьыщт.

14. Сыд фэдэ уплъэкІунха ахэм къакІэльыкІохэрэр?

Лабораторием ыуж рентгенологическэ кабинетым шъукІон фае, шъубгъэ флюорографие ащ къыщашІыщт. ИлъэситІу горэмкІэ узэкІэІэбэжьмэ ар къышъуфашІыгъагъэу щытмэ, ар къафэхь. Аv зышыжъvгъэгъvпшэ хъvштэп жъэгъэузыр къызэузхэрэм япчъагъэ зэрэбэр ыкІи илъэс къэс флюорографиер шъушІымэ зэрэнахьышТур.

Бзылъфыгъэхэу илъэс 40-м къехъугъэхэм маммографиер ашІын фае. А зы мафэм уплъэкГунхэр шъушГынхэ фаеу зэрэхъурэм зыкъешъумыгъэгъащт, бзыйхэм язэрар ащ фэдизэу къышъокІыщтэп.

ЭКГ-р къышъуфашІыным пае зыфытебгъэпсыхьанэу, зыфэбгъэхьазырынэу ищыкІагъэп, ищыкІэгъэ закъор кабинетым учІэхьаным ыпэкІэ тІэкІу зыбгъэпсэфыныр ары.

Зигугъу къэтшІыгъэхэр зышъушІыхэрэ нэужым врач-специалистхэм: неврологым, эндокринологым, офтальмологым, хирургым адэжь шъукІон шъулъэкІыщт.

15. Диспансеризацие тедзэм сыда икІэухыр?

УплъэкІунхэмрэ врачхэр къызэряплъыгъэхэмрэ кІэухэу афэхъугъэхэм ялъытыгъэу япсауныгъэкІэ купэу зыхахьэхэрэр къагъэнафэх: а 1-рэ купым — зипсауныгъэ зэщымыкъуагъэхэр; я 2-рэ купым — зипсауныгъэ зэщымыкъуагъэхэу, ау зэщыкъонымкІэ щынагъоу щыт нэшанэхэр къызхагъэщыгъэхэр (тутын ешъо, бащэ къещэчы, лъым холестерин бащэ хэль, нэмыкІхэр); я 3-рэ купым — поликлиникэм джыри анализхэр щызытын, къызщызэІэзэн фаехэр; я 4-рэ купым — стационар шІыкІэм тетэу зэІэзэн фаехэр; я 5-рэ купым — джырэ уахътэм диштэрэ медицинэ ІэпыІэгъу ин зищыкІагъэхэр (гущыІэм пае, аортокоронарнэ шунтированиекІэ заджэхэрэ ыкІи нэмыкІ операциехэр).

Ипсауныгъэ изытеткІэ я 2-рэ купым хагъэхьэгъэ пациентым псауныгъэр нахь гъэпытэгъэным фытегъэпсыхьэгъэ Іофтхьабзэхэр игъо фальэгъух, я 3 — 5-рэ купым хахьэхэрэр джыри анализхэр атынхэу е яІэзэнхэу агъакІох. Врач-терапевтым кІзух зэфэхьысыжьыр ешІы ыкІи диспансер шІыкІэм тетэу алъыплъэнхэу зэрэщытым фэгъэхьыгъэ тхыгъэр гъусэ фешІы. Я 3 — 5-рэ купым хахьэхэрэм альыпльэнхэм пае хэужъыныхьэгъэ уз -шид меммадтодп едехесІвдек мехеІик тэу ящыкІагъэр арашІылІэ.

16. Участка тепапевтым сылауштау уплъэкІуным икІэуххэр къыІэкІэхьажьхэра сымаджэр чІыпІэу зыщыпсэурэм емыпхыгъэ поликлиникэм ахэр щитыгъэхэмэ?

Врач-специалист пэпчъ уплъэк Гуным икІ уххэр диспансеризациер заухыгъэм ыуж мэзэ пІальэм къыкІоцІ аІэкІегъэ-афехьыжьых е почтэкІэ агъэхьых.

17. Адэ ежь сымаджэм а уплъэкІунхэм якІэуххэр сыдэущтэу ыгъэунэфынхэу хъура?

Врач-специалист пэпчъ зэплъыгъэм узэу къыхигъэщыгъэр пациентым риІожьын, зэришІэфылІэн фаехэр икъоу льигъэ Іэсынхэ фае. Участкэ терапевтым пациентым апэрэу къыхагъэщыгъэ узыр, диспансер шІыкІэм тетэу лъыплъэнхэ, учетым хагъэуцон зэрэфаер, Іофтхьабзэхэу дызэрахьащтхэр, ипсауныгъэ изытет зыпкъ нахь иуцожьыным пае ищыкІагъэхэр икъоу гурегъаІох.

Зэрэдунаеу афэлъэГуагъэу...

Бжъэдыгьу къуаджэхэу ЕдэпсыкъоякІэр, Едэпсыкьоежьыр, Лахьщыкъуай (20-09-1970 иль.), КъэзэныкъоякІэр, Къэзэныкъоежьыр, Шэбэнэхьабл, Шыхьанчэрыехьабл (20-02-1974 иль.), Ленинэхьабл, Нэчэрэзый (29-12-1976 иль.) «Краснодар псы ІыгьыпІэкІэ» зэджагъэхэм ишІын пае агъэкощыхэ зэхъум, цІыфэу мыхэм ащыпсэущтыгъэхэм ацымыгъупшэжьырэ хьэзабэу, къинэу ащэчыгъэм фэгъэхьыгъ.

2010-рэ ильэсэу кІорэм игъэтхэ мазэхэм жьы стырэу зэкІагъэблагъэм фэтагын къыхакІэжьи, гъэмэфэ мазэхэм къафадзыжьыгъэм фэдэу, дунаир мэсты. Термометрэр градус 40-м шъхьарефы. Щыфи, псэушъхьи, къолэбзыуи жьы стырым ажэ зэкІигъэзыгъ. Чъыг пкІэшъэ шхъуантІэхэми афэмыщыІэу загъэчэрэгъу, уц къежьэгъакІэхэри замыштэзэ мэгъужьых. ЧІыопсэу цІыфхэм аушъхьакІугъэм ышъо хэпшІыкІэу къызэокІыгъ. Къалэм екІурэ асфальт гъогум машинэхэм зэрафэу шъхьащыт жьы жъоркъым бензин зэхэгъэк Гухьагъэу моторхэм афэмыгъэстэу къыраупцІыкІыжырэм ыми къыхэхъожьыгъэшъ, тхьабылхэр екудэ. Машинапчъэм хэль апчыр зэрепщэхэу ащ къиорэ жьы стырым къызыдырихьэрэ орыжъыпс шъугъамэм пфэмыхъоу зыуегъэплъыхьэ. Бэри пэмылъэу ІэрышІ хы шІоир гуих-гохьыджэу уанэ у къеуцо. Ащ иор етІэпсхэм джэгуальэ ашІыгьэхэу чэтэщ набгъуи, унэ кІэсэни, тхъуолъэ бэщи мары зэрадзэх. ГукІэгъу щыгугъхэу псы тхъурбэ куашэхэм ахэр къахэплъых. Мары сшыпхъу инысхъапи ынапІэ сысыжьырэп... Мары пхъэнкІыпхъэри, пхъэнтІэкІущыхьэри, пІэстэ бэлагъри... Мары сятэжъ ипхъэкъутапІэ ныкъошъу хъугъэу нэпкъым къедысы... Щэмэдж шІыгъакІэм ыкІи къыхэщы... Гукъэо ІашкІэр чыишъхьэм къетІысхьэ...

Нэхъой къуаджэхэу хычІэ ашІыгъэхэр нэпсы щыугъэхэм къахэтэджыкІых, нафэу сапашъхьэ мары къеуцох... ХьэкІэ тынчыпІэхэу адыгэ щагухэр сад лэхэу, чэтхэм яшхэгъум закъыкъэгъагъэхэм гушхоу къахэпльых. Къуаджэр зыльищэу урам шъомбгъошхор Пщыщэ инэпкъ пагэу рекІокІы. Къоджэгум урамыр зыщынэсыщтым, янасып гьогу къыхахыгъахэу, зэмыплъыжыхэхэу, анэІу ихыгъэу урамыбгъуитІур пагэу зэгокІых. Бащи темышІэу «Насыпым сыда епшІэщтыр, зыдэбгощын уимытэмэ*:*>> агуи зэгыижьыгъэхэу. зэпэгушІуатэхэзэ зэголъэдэжьых. Охътэ гъощэгъум къыхьыгъэ шъофым нэхъоеу къоджэгум зыщеушъомбгъу. Адыгэ лъэпкъым къекІурэ лъагъохэр мыщ щызэІокІэх, лІыпкъым иуцохэрэм ягъэшІэ гъогуи мыщ щырагъажьэ.

Тыгъэнэбзыйхэм яІэпэ дзыгъо атэкъэ Іо макъэмэ къагъэунэфы. Нэфылъ орэдым сакъэу зиІэти, къэгъэгъэмэ ІэшІухэр къызэрищэкІи, чІыбзыу орэдхэм захигъэкІухьи, пІэшъхьагъ фабэхэм якІошъылІагь, япкІыхьэ дахэхэм афэсакъыпэзэ, пчэдыжь чъыери лъигъэкІотагъ. Ау хэт зэхихыгъа е ылъэгъугъа пчэдыжь нэфыльым къыдэмытэджэу къоджэ лэжьакІор чъыеу щылъыгъэу?! Мары мэкъэнчъэу пчъэр къызэ-Іуихи, Алахь закъом щытхъур

пигъохзэ, лІыжъ жэкІэфыр щагум къыдэхьэ. Ыкъомэ тІэкІу шІагъэми залъэхинагъэр, хъызмэт Іофхэм агъэгумэкІэу былым ІыгъыпІи, мэкъу щылъыпІи, чэуи, къэлапчъи, сад гъэкІыгъи къызэпекІухьэх, лэжьэкІо нэ чанхэмкІэ къызэпеплъыхьэх. ИкІэлэ пІугъэхэм яІэ псэукІэм къыгъэгушхуагъэу ыпэкІэ тхъуагъэхэр къышІохъублаблэх, фабэу ыІупшІэхэми щхыпэр арэчъэ...

Чъыг тхьэпэ шхъуант Іэхэмк Іэ шъабэу Іушъашъэмэ, пчъэІух макъэкІэ тІэкІуи пчэуІузэ, пчэдыжь нэфшъагъор къуаджэм къыдэхьэ. Гуащэм ичъые лъэшэу фэсакъэу нысэкІэ цІыкІури унэм къекІошъы. Насыпыр ыпэшъ, жьым ар зэрехьэ: щагур къыпхъэнкІи, хэкІыр Іуихыжьи, чэт псышъуалъэхэм арытхьэкІыхьи, щальэр ыпхъуати псыхьэ ежьагъ. Псынэм пылъ пшъэхъур щалъэм къылъэтхъо, илъапІэшъ, ар пытэу бгъапэм чІеубытэ, заГажэу аІоу заушъэфыпэми, хьаблэр къагъаджэзэ, псынэчІэ чъыІэм езэрэгъэкІух. Яжъынч макъэ шІульэгъур щэблэшъ, гоу зыльыІэсхэрэр къызэкІагъаблэх. Такъикъ заулэкІэ псыкІэ ушъагъзу нысэкІз Іапшъэм щалъэр щэІасэ. Псы къэбзэ чъыІэр шъуальэм из ешІы, чэтэщ пчьэ бгъузэр нысэм къы уехы, щагубзыу купыр ащ къыретІупщы. Чъыер зыпадзэу чэт-тхьачэтхэм чэтэщ Іупэм зыщаутхыпкІы. Ячъыйи икъоу афэмыбгынэу, джау щэоплІаохэмэ, тІэкІу хэкІорыкІхэзэ, псычэт купыр орыжъым ежьагъ. Къазхэр зэджэжьхи, зыкъалъытэжьи, кІыйхи, заІэти Пщыщэ ипс къаргъо зыхатэкъуагъ. Бзыужъые цІыкІухэм, сабый джэгухатакъо, шкъуныр къатэкъумэ, яІахь апхъуатэ. Ныбэ нэкІыгъэм къырифыжьагъэхэу къандж бгъэгуфхэри мары къэсыгъэх. Іусэу аухырэри амылъэгъужьэу, ныбэм илъэТуи зэхамыхыжьэу, пчэдыжь къэбархэр зэтырапхъанк Гэу зэрэзэтепльэхэу ахэр фежьагъ. Нахьыбэ зышІэрэр язэрэмыгъашІэу моу пкІэтэ-лъатэхэмэ, зэкошьоожьхэзэ, къэбар шъэфхэми альы Іэсыгъэх... Бгъэгуфжъыехэм, сыдэу зэгуІэхи, къэбарэу ашІэрэр афэухыгъэп, шхъунэу къатыгъэми щыщ аІуфагъэп.

...Къоджэ урамыр былым Іэхьогьум жъажъэу къебгынэ. ШкІэ цІыкІу гусалэмэ ябыу макъэ чэмхэр хэпшІыкІэу тІэкІурэ еІажэ. Ау уц шхъонтІамэр къазэракІаоу, гусэлэ макъи къырамыдзэжьэу, быу джэ льэІуи алъымыІэсэу, якІо хэпшІыкІзу ахэм хагъахьо. Зэ къяхъулІагъэм гу зэралъатэу, сабый хабзэшъ, шкІэ цІыкІу купри псынкІзу мэІасэ, бащи темышІзу пкІыхьэпІэ ІэшІум ахэр хелъасэх.

КІэлэ ныбжыкізу къэзыщэгьакіэр, зэрэчьыягьэм теукіытыхьэу, іэхьогьум гузажьоу ичэм кіэльефы. Чы шхьонтіэ кіыхьэр къызэрехьакіы, губжыгъэу чэ-

мым лъэшэу текуо. Ау кІэгъожыгъэу чэмым теуІэ, «кІо, кІо, сидахэ!» — регъэлъэкІоны. «Псэушъхьэу ппІугъэу о къыпщыгугърэм адыгэ шэна ыл бгъэузыныр е жъалымыгъэкІэ удэпсэуныр!» ЗэрэгужъуагъэмкІэ агъэмысагъэми, лъэпкъ нэшанэшъ ащ игъэпсыкІэ, лІыжъхэр фэразэхэу кІалэм кІэлъэплъэх.

Онджэкъ Іугьом гур ыгъэтынчэу мамыр лъагьор огум пхырещы. Зэрэдунаеу афэлъэ-Іуагьэу сэбахь нэмазыр ныом еухы. Дыухьэ къабзэм къызыфищагьэу, тыгъэнэбзыйхэм ялГыкГо лъапГэу мэфэ рэхьатыр къуаджэм къыдэхьэ ...

...Джэнэт къуапэу Шэбэнэхьабла, лІыгу псыхьапІзу Едэпсыкъуая, бэрэчэт лъапсэу Нэчэрэзыя, акъыл лэжьыпІзу Къэзэныкъуая, мамыр щы ТакТэм ищысэ папкІэу Лахъщыкъуая — тара сикъуаджэр, слъэпкъ икъежьапІэр?! ГъэшІэрэ пщыпІэу Тхьэм къаритыгъэу, намыс льапІэм иухьумакІохэу мыхэр тятэжъхэм къытфыщанагъ. Адыгэ къуаджэхэу хычІэ ашІыгъэхэм сырагъэзыгъэкІи сахэдэшъущтэп, къэлэ зэтеткІи ащыщ схьожьыщтэп! Зым сыкъыщэхъу, адрэм сыщеджэ, мыдрэм сянэжъ Іэ къысщыщефэ, шъхьэгъусэ сфэхъущтыр модрэм щысфапІу. Ныбджэгъу-шъэогъухэу сигъэшІэ пкъэухэр мы къоджэ бгъапэхэм якІэлэ пІугъэх. Тыдэ шъухъугъа, сикъоджэ дышъэхэу сынэгу кІэмыкІхэрэр, сыгу зыфэузэу чъыер стезыххэрэр, спсэ щыщ хъугъэу сэ сыгу имыкІ-

Ным ишІульэгъу сабый блэІэбырэп, лІыгур гьощагьэми льэпкъыльыр кІодырэп! Мамыр щыІакІэр зигьэшІэ напэу адыгэ къуаджэхэу хычІэ ашІыгьэхэр, сльэ сытетыф сыгу шьо шьуильын. намысы льапІэр шьуигьэшІэ шьуашэу дунэе гьогум шьо шьутетыгьэшь, сыгу къытеоф санэІу шъуитын! Уахътэр къыстекІоу напІэр сшІуефэхми, спсэ зыкІи семыблэу, сикъоджэ гупсэмэ псэпэт сакъэуи къафэзгьэнэн!

КъыхэІукІына чІыбзыу орэдыр...

... КъэІу джэмакъэ. Сынэгу кІэмыкІрэ сикъоджэ гупсэхэм гомыІу макъэм сакъыдещыжьы.

Хы шІоркъ ІэрышІыр псы шъугъэ ткіопсыхэр зэбгыриутхэу къэджэ, къэгъоргы... ЧІыопс псы къабзэу Пщышэпс гъуанткіо ащ хэслъэгъонэу сыгуи кіэнэціы. Гугъэр къыстекіо... Ащ сызыфещэ... Ащ секъудыи... Іэрыші хы шіоркъым инэпкъ сыіохьэ...

Хы ябгэр Іэлэу, зыриутэкІэу сэ къыспэгъокІы. Нэпкъэу сызытетым ар гъуахъоу къедысы. Ышъэ икІыгъэу, псы шІоркъ орхэм аригъэтхьалэу шІоипс шъугъэр ащ къыжэхекІэ. Лъфыгъэм «ышхыжьрэ» ны насыпынчьэу Іэрыш нэпкъри шьэфэу мэгырзы. Абгынэжьыгъэ ныгу кІодыгъапэр нэпсыцэ пщтагъэхэм зэратхьэлэжьэу, такъыр-такъырэу нэпкъэу зэхэзырэр пыхьэзэ псы шІоркъым зыхелъэшъожьы. Ныкъошъу-ныкъостхъэу чъыгыжъ лъэпсэнчъэхэр, цэпэжъ къутафэхэу хыІум къыІопсых...

Джэныкъо машІоу сянэжъ зыІусыр зао хэмытэу сшІуагъэкІосагъ, чыиф унэу сятэ ышІыгьэр укІ къыхэмыхьэу сшІуагьэтэкъуагъ. КъысэмыупчІыжьхэу гугъэр сІэкІахы — лъэпсэнчъэ сэхъу... Сшыпхъу икъэгъагъэхэм нэкІэ сальэхъу — ахэр сльэгъужьхэрэп. Акэцэ мэ ІэшІум сэ сыкІэхьопсы — ар къысэужьырэп... Седжэ сянэжъи, сяджэ сятэжьи, гъунэгъу лІыжъхэми джэуап зэхэсхырэп. ЕджэкІо цІыкІухэм яорэд чэфхэм сафэзэщыгъэу сыкІэдэІукІы стхьакІумэ къиІожьырэп...

... КъыхэІукІына чІыбзыу орэдыр ешъокІо купмэ ягьорг макъэ?! Хэплъэгъожьына Пщыщэ ипс къабзэ шІоилъэ хъугъэ ІэрышІ хы шІоркьым?! Бетон гъэчъыгъэр зытх иль къэхалъэхэм гъэрэу псэ тхьапша гырзэу ачІэльыр?! Гупсэ къэхалъэхэм ятІысылІэни къэнэтІэхэсхэм Іэ ащифэным гукІэ кІэнэцІэу нэбгырэ тхьапша нэпкъым джы тетыр?!

Шыкур зимы Тэу нэц Тэбгэ купэу, мылъкум игъэрхэу мыр языихк и инеши дефа мехесты шест ІэшІыгъи. Ащ тшІуегъэкІуасэ джэныкъо машІори, сабый щхы макъэри. Дунаим хечы псауныгъэ лъапсэри, дыухьэ къабзэри. Екъугэ льэпкь саугьэтхэри, типІоблэ хъупкъэхэри. Егъэшъу чъыгэе мэзри, псынэпс къаргьори. Екъузы сад гъэкІыгьи, губгъо бэгъуагъи. Зэрехьэ кушъэпкъ бэщыри, ныбжъыкІэ нэпсыри. ІокІуадэ адыгэ шэнри, бзыльфыгъэ напэри. Шхьащыт мэкъэнчъэу пшъашъэм игъыбзи, ныхэм ябгыбзи. Хъугъэ ешъокІо кІуапІэ, шІой угъоипІэ...

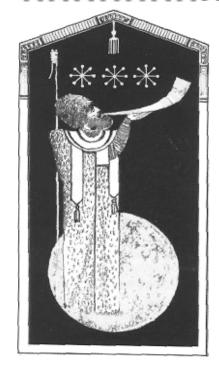
Тыдэ шъущыІа, къоджэ бэрэчэтхэр хычІэ зышІыгьэхэр?! Нафэм игъэрхэу, гугъэм ипщылІхэу, мэкъэнчъэ гъыбзэр нэпсэу къячьэхзэ, унэгьо тхьапша льэпсэнчьэ шьушІыгьэр?! Тыдэ шъухъугъа, льэпкъ чІыопсыр кІодыпІэ льагьом тезытІупщхьагьэхэр?! Шъо шъузыпІугъэхэр чІыопс гъэкІодха, лъэпкъ укІакІоха, зышъэ икІыгъэ былым техакІоха?! Тыдэ шъукъикІи?! Хэт шъукъытфихьи!? Іэпшъэ жъалымкІэ льэпкъым ыгу шъыпкъэ шІоипс уцупІэ къижъугъэуцуагъ, тиунэ лъакъохэр ащ ычІэ шІои къэнэтІэхэсхэу къытфычІэшъутІагъ... Джы тыдэ шъухъугъа?! Мылъкур ижъугъэкъуи «зычІэжъугъзуагъа», «шъуукІытэжьи» хым шъуикІыжьыгъа, шъушІагьэр шьушІомакІзу хьауми шъошъыгъуа!?

Шъуяплъыжь шъукъакІуи псыхьопс къабзэу шъуушІоигъэхэм, шъугу фэдэкъабзэу шІоркъы шъо шъушІыгъэхэм. Шъхьащытэп ащ шъуищытхъу жъуагъуи, шъуцІэ зытетхэгъэ щытхъу пхъэмбгъуи Іутэп. Ау шъушІошъ шъо жъугъэхъу, сэ сыщэІэфэ саугъэт гохьыджэу, хэти хильагьоу, ІэрышІ хы шІоркъым иор джэгуалъэу хэльыщт нэпэнчъэу ащ шъо шъунапэ!

КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

<u> высычающей высычающей Адыгэ культурэм ия V-рэ фестиваль ипэгьокІ</u> высычающей высычающей

Пщынаоу Блэгъожъ Юныс я

4-рэ курсым истудент, «Шэмбэ-

тым» ихудожественнэ пащ. Ешы-

гоо Аскэррэ Шэуджэн Адамрэ я

3-рэ курсым щеджэх — ахэри

пщынаох. Колледжым икІэлэ-

егъаджэхэу Андрей Полунрэ Вла-

димир Выростковымрэ студент-

– Тлъэпкъ искусствэ бай дэ-

хэр пщынаоу агъасэх.

Aдыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестивалэу чъэпыогъум и 2 — 6-м Мыекъуапэ щыкIощтым хэлэжьэщтхэм ащыщ ансамблэу «Шэмбэтыр». Купым хэтхэр искусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжэу Тхьабысым Умар ыцІэ зыхьырэм щеджэх, культурэм и Унэу къалэм дэтым щэлажьэх.

дэу щыт, — еІо Блэгъожъ Юныс. - Дунэе марафонэу «Дэнэ гъогум» хэлажьэрэмэ апае концер- нистрэ игуадзэу ШъэуапцІэкъо тэу джырэблагъэ тиІагъэм льэпкъ къашъохэр, театрализованнэ къэшІыгъохэр къыщагъэльэгъуагъэх. Типщынэ макъэ зэхахьэм щыдгъэІугъ. ХьакІэхэр тиартистхэм къяк Іуал Іэхэзэ адыгэ шъуашэхэм къакІэупчІэщтыгъэх, тимузыкэ ашІодахэу къытэдэІуштыгъэх.

Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль «Шэмбэтым» зыфегъэхьазыры. АР-м культурэмкІэ и Министерствэрэ республикэм лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэрэ япрограммэ хэгъэщагъэу «Шэмбэтым» иІэпэІэсэныгъэ фестивалым къыщигъэлъэгъощт.

– ІэкІыб хэгъэгумэ къарыкІыщт тильэпкьэгьумэ, Адыгеим щыпсэурэмэ художественнэ купхэм ахэтхэр аГудгъэкГэщтых, eIo AP-м культурэмкІэ ими-Аминэт. — «Шэмбэтым», «Мые-

«Шэмбэтым» ипщынаохэр

къуапэ инэфылъэхэм», тирайонхэм яансамблэхэм япрограммэ гъэшІэгъонэу гъэпсыгъэщт. Тикультурэ ипсынэкІэчъ зэрэкъаргьор, искусствэм цІыфхэр зэрэзэфищэхэрэр фестивалым къыщагъэлъэгъощтых.

Сурэтым итхэр: «Шэмбэтым» ипщынаохэу Блэгъожъ Юныс, Ешыгоо Аскэр, Шэуджэн Адам.

зэкъошныгъэм игъогухэмкіэ

Зэкъош республикэхэм яныбжьыкГэхэр зэІукІэхэзэ, лъэпкъ Іофыгъохэм нахьышІоу защагьэгьуазэ, тарихь гъогоу къэткІугъэр зэрагъэшІэным фэшІ упчІэжьэгъу зэфэхъужьхэу бэрэ къыхэкІы.

Аджырэ Лейлэ Щэрджэскъалэ ия 10-рэ класс щеджэ. Абыдэ Артур Адыгэкъалэ щыщ, апшъэрэ гъэсэныгъэр Мыекъуапэ щызэригъэгъотыгъ. Тарихъыр, лъэпкъ искусствэр зыщагъэлъэпІэрэ унагъом щапІугъ. Ятэу Хьисэрэ Артуррэ зэгъусэхэу концертхэм, пчыхьэзэхахьэмэ ахэлажьэхэу, адыгэ музыкальнэ ІэмэпсымэхэмкІэ орэдышъохэр къырагъаІохэу бэрэ тэлъэгъух.

КІыргъ Юрэрэ Абыдэ Хьисэрэ афэдэхэу къамылымкІэ ады-

хэу тиреспубликэк Іэ ти Іэр бэп. зэрабзэу, ижъырэ адыгэ орэдыр Абыдэ Артур ансамблэу «Жъыгэ орэдышъохэр зыгъэжъынчы- ум» хэтэу шыкІэпщынэр ыгъэб-

къыІоу зыплъэгъукІэ, уегъэгушхо. «Жъыум» Къэрэщэе-Щэр-

джэсым концертхэр къыщитыхэ зыхъукІэ тимылъэпкъэгъухэри ансамблэм едэІух, — къе́Іуатэ Аджырэ Лейлэ. — НыбжьыкІэхэм адыгэ къэшъуакІэхэр къызэрашІырэр дэгъу, ау тыбзэ ащ фэдэу дэгъоу зэрагъашІэу слъытэрэп. Зэкъош республикэедмехетшьашь едмехель мех нахьыбэрэ зэхахьэхэ сшІоигъу.

Къэрэщэе-Щэрджэсымрэ Адыгеимрэ яныбжьыкІэхэр Лъэпкъ музеим зыщызэІокІэхэм тарихъ къэбар гъэшІэгъонхэр къафаІотагъэх. Абыдэ Артур зэрилъытэрэмкІэ, ащ фэдэ зэхахьэхэр ныбжьыкІэмэ еджапІэ афэхъух. Адыгэ культурэм ия V-рэ Дунэе фестиваль чанэу хэлажьэ зышІоигъомэ Абыдэ Артур зэу ащыщ.

Сурэтым итхэр: зэкъош республикэхэм яныбжыык Гэхэу Абыдэ Артуррэ Аджырэ Лей-

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

ЕшІэгъур зыщаухыным...

«МИТОС» Новочеркасск — «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — 2:1, еплъыгъэр 500. Іоныгьом и 18-м Йовочеркасскэ щызэІукІагьэх. Зезыщагьэхэр: Э. Панасюк, Волжский, оценкуу фагьууцугьэр — 4, М. Чесноков — 5, А. Комаров — 5, тІури Владикавказ щыщых. Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагьэхэр: Дьягольченко — 3, Состин 90, «МИТОС». Зеленский — 37, «Зэкъошныгъ».

— ЕшІэгъу уахътэр аухыгъэу судьям такъикъэу къафыхигъэхъуагъэр кІощтыгъ, - къеІуатэ «Зэкъошныгъэм» итренер шъхьа Гэу Зек Гогъу Мурат. — Ош Гэ-дэмышІ у судьям къыугупшысыгъ пІоми хъущт тазырэу ыгъэнэфагъэр. Метрэ 20 фэдизкІэ тикъэлапчъэ пэчыжьэу В. Состиныр къыдауи, хъагъэм Іэгуаор ридзагъ.

Мыекъуапэ ифутболистхэр текІоныгъэм фэбанэхэээ ешІагьэхэу М. ЗекІогъум елъытэ. Аужырэ такъикъым тинасып къымыхьыгъэми, бысымхэр нахь лъэшыгъэхэп. ЕшІапІэм изытет уигъэрэзэнэу щытыгъэп, ари пэрыохъу къытфэхъугъэмэ ащыщ.

Купым хэтхэр зэреш Гагъэхэр:

«Краснодар-2000» — «Ангушт» — 4:0,

еплъыгъэр 200, «Торпедо» — «Дагдизель» — 3:1, епльыгьэр 2700-рэ, «Кавказтрансгаз» — «Автодор» — 2:1, еплъыгъэр 1000, «Черноморец» — «Астрахань» — 2:4, епльыгьэр 2000, «Мэщыкъу» — «Батайск» — 3:0, ешІагъэхэп, «Беслан» — «Энергия» -1:1, еплъыгъэр 1000, СКА — «Динамо» - 4:1, еплъыгъэр 500.

Зэтэгъапшэх

Іоныгъом и 21-м ехъулІ у командэхэр чІыпІэу зыдэщытхэмрэ очко пчъагъэу яІэмрэ зэтэгъапшэх.

1. «Черноморец» — 61

2. «Торпедо»

3. «Мэщыкъу» — 47 4. «Астрахань» — 45

5. «Кавказтрансгаз» — 43

6. «Краснодар-2000» — 38

7. «МИТОС» — 34

8. «Зэкъошныгъ» — 32

9. «Беслан» — 31

10. «Энергия» — 30 11. «Ангушт» — 27

12. «Дагдизель» — 26

13. CKA — 25

14. «Динамо» — 25 15. «Таганрог» — 21

16. «Автодор» — 17

17. «Батайск» — 15

Іоныгъом и 24-м «Зэкъошныгъэр» апэрэ чІыпІэм щыІэ «Черноморец» Новороссийскэ тикъалэ щыІукІэщт.

НэкІубгьом итхэр зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

心态

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

> Редактор шъхьаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыІэр: 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэк Іыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкÎэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэ-ЗЫТХЫГЪЭХЭМ аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4725 Индексхэр 52161 52162 Зак. 2618

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00